

Nederlandsch Vrouwenleven

15 OOGSTMAAND 1943 • NUMMER 8

Onze Leidster nam afscheid!

Hoewel het reeds lang bekend was, dat de dubbele taak van vrouw-en-moeder en Leidster der N.S.V.O. haar dwingen zou, een keuze te doen (en hoe kon die anders uitvallen dan ten gunste van haar gezin?), tòch was het nog een onverwacht en schokkend bericht, dat Mevrouw De Ruiter ons verlaten zou. Dit bericht bereikte ons bij het ter perse gaan van dit nummer, en wij kunnen dus in dit nummer niet meer geven dan de simpele mededeeling van het aftreden van onze Leidster en het overnemen van haar taak door kam.ske L. M. Couzy. In ons volgend nummer zal de Leidster zelf het woord richten tot de leden der N.S.V.O.; ons blad zal hiertoe vervroegd verschijnen. Wij weten, de tolk te zijn van de geheele N.S.V.O., wanneer wij Mevrouw De Ruiter thans nog toeroepen:

LEIDSTER, HOU-ZEE!

Ter afscheid!

Kameraadskes,

Het is ongeveer 2½ jaar geleden, dat de Leider mij opdroeg de leiding der N.S.V.O op mij te nemen. — In deze jaren is er heel wat veranderd en gebeurd. — We zijn gegroeid van plm. 3000 leden tot ongeveer 20.000 leden en de organisatie heeft zich met vele afdeelingen en takken van dienst uitgebreid. Dit alles is te danken aan den ijver en toewijding van tallooze onbekende kameraadskes; maar bovenal ook aan mijn naaste medewerksters op het hoofdkwartier en aan de districts-, kring- en groepsleidster, die dag in dag uit haar tijd en werkkracht gaven aan de N.S.V.O.

Met dankbaarheid denk ik terug aan de welhaast volmaakte samenwerking en kameraadschap, die ik in deze jaren heb leeren kennen en ondervinden.

En nu is het oogenblik gekomen, dat reeds lang onvermijdelijk was, dat ik mijn taak als leidster van de N.S.V.O heb neergelegd. Mijn taak als moeder van een groot gezin — vooral nu in oorlogstijd, was niet langer te vereenigen met die van leidster eener zich steeds uitbreidende organisatie.

De Leider heeft dit kunnen billijken en mij mijn ontslag verleend. De leiding van de N.S.V.O. is nu opgedragen aan kamske Couzy, die ik als mijn allernaaste medewerkster heb leeren waardeeren als geen andere.

Ik hoef U niet te zeggen, dat het werk der N.S.V.O. aan de allerbeste handen is toevertrouwd.

Onze nieuwe Leidster en U allen wensch ik de kracht toe om het werk der N.S.V.O. voort te zetten: ons Volk tèn goede!

Mevr. O. de Ruiter v. Lankeren Matthes.

Nederlandsch Vrouwenleven

TIJDSCHRIFT VOOR DE NEDERLANDSCHE VROUW

Verantw. redactrice: J. Jansen-Van Balen
Redactie-adres: Kruislaan 210, Amsterdam-O.
Telefoon 52322
Verschijnt voorloopig één maal per maand

Administratie-adres: de Lairessestraat 153
Amsterdam-Zuid, Tel 29894, Postgiro 320886
Voor advertenties: C. van Schaik, Amsterdam
Nassaukade 315, Telefoon 81893

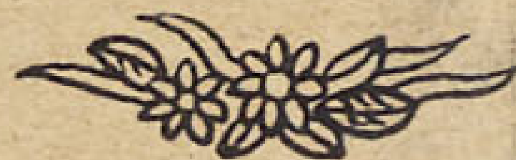

Foto: W. F. van Heemskerck Düker

OOGSTMAAND

Wanneer wij in oude boeken en almanakken nazien, hoe de maand Augustus genoemd wordt, dan vinden wij daar namen als Oogstmaand, ook wel Aeren- of Aermaand en Weytmaand. Het zijn alle namen, die verband houden met den oogst, in het bijzonder van het koren, en in het laatste geval van de weyt of tarwe. Wij zagen het al meer, dat de oude namen typische benamingen uit het boerenleven waren, die slechts van daaruit te begrijpen zijn.

Wanneer het koren gerijpt is en de aren, zwaar van korrels, de halmen doen buigen, dan is voor den boer een hoogtij aangebroken; het is de bekroning van zijn werk van vele maanden. Het is misschien ook wel de zwaarste tijd, die het meest van zijn krachten vergt. Maar daarna, als de wagens, hoog opgetast, de schuren zijn binnengereden, als de dorschmachines hun rhythmisch gestamp niet meer doen hooren over de leege velden, als het graan veilig geborgen is, dan breekt de tijd aan voor feestvreugde en groote dankbaarheid, een dankbaarheid, die boeren en stedeling vereenigt en samenbindt, omdat voor hen beiden gelijkelijk het leven en het voortbestaan afhankelijk zijn van de opbrengst

der akkers. Zoo was het vroeger in hooge mate, zoo leek het in later tijden veel minder te zijn, totdat wij er ons in dezen oorlogstijd van bewust werden, dat er maar zeer weinig veranderd is.
De oogstfeesten gingen gepaard met oude gebruiken, wier herkomst in lang vervlogen tijden te zoeken is. De laatste schoof werd rijk versierd en met veel feestelijkheid op een aparten wagen naar de schuur gereden.
Dan volgde een gemeenschappelijke maaltijd en een extra dronk. De oude gebruiken zijn verdwenen; misschien is er hier en daar nog een oude boer, die zegt, dat er een haas uit de laatste schoof zal springen en daarmee zonder het zelf te weten de personificatie van de groeikracht bedoelt, die in het koren zat en wegvluchtte, toen het gemaaid werd. En hier en daar zitten 's avonds ook nog wel allen, die met oogsten hebben geholpen, om de tafel en drinken een glaasje — een flauwe afschaduwing van de groote oogstfeesten, die eens het boerenwerk in den zomer afsloten.
De belangrijkste datum uit de Oogstmaand is de St. Laurensdag (10 Aug.). Het is een z.g. kritische dag, zooals wij die al meermalen tegenkwamen. De bekendste is wel St. Margriet, die beslissend is voor het al of niet regenen in de komende weken, maar ook St. Jan is een dergelijke dag. Men zegt dan ook: „Als St. Laurens het hoofd goed staat, houden wij mooi weer" en „Die knollen wil eten, moet St. Laurens niet vergeten". Daarmee wordt bedoeld, dat voor den 10en Augustus het stoppelland geploegd moet zijn en de knollen gezaaid. Ook uit het rijmpje:

Sint Laurens en Sint Barthel schoon (10 en 24 Aug.)
Dan draagt de herfst een gouden kroon,

blijkt de beslissende beteekenis van St. Laurens voor het weer in den komenden tijd.
Algemeen bekend is het, dat in het begin van de Oogstmaand veel vallende sterren te zien zijn, die men dan ook wel St. Laurentiustranen noemt.
Als er van de golvende korenvelden niets anders meer is overgebleven dan kale stoppellanden, als hier en daar al gele bladeren naar beneden dwarrelen en het loof van de aardappelen bruin gaat worden en sterk geurt, dan kondigt zich langzaam de herfst toch al aan. Ook de rijmpjes vertellen er van:

Op Sint Pietersbanden, (1 Aug.)
Trekken de ooievaars naar andere landen.

De zomer is ten einde, de oogst is binnen, de vogels beginnen naar warmere landen te trekken, de Herfstmaand is in aantocht.

ELSA M. VALETON

ZONNEBADEN

Wij Nationaal-Socialisten hebben andere maatstaven bij de beoordeeling van uiterlijk schoon, dan de heeren juryleden van de internationale schoonheidswedstrijden. Wij vinden in de eerste plaats een vrouw mooi, indien zij uiterlijk het type van haar ras vertegenwoordigt en frisch en gezond is. Uiterlijk en innerlijk hangen hierbij ten nauwste samen.
Vrouwen met haat en nijd in hun harten of met een innerlijk dat niet aan onze idealen beantwoordt zijn niet „schoon", al zijn zij nog zoo welgeschapen.

Foto: Volksche Werkgemeenschap

Wij vinden een vrouw mooi, wanneer zij het type van haar ras vertegenwoordigt en frisch

Het innerlijk legt zijn stempel op het uiterlijk, en allereerste vereischte is dus een rein gemoed, een eerlijk en open karakter, een Germaansche ziel.
Frisch en *gezond* kan iedere normale vrouw zijn door haar leefwijze. Deze moet *natuurlijk* zijn.
Over deze natuurlijke leefwijze valt heel wat te zeggen, doch dit maal willen wij het uitsluitend hebben over het onontbeerlijke zonlicht en zijn invloed op de gezondheid.
Het gevoel van „gezond zijn" en het gezond-blijven, hangen voor een groot deel af van den toestand, waarin de menschelijke *huid* zich bevindt. De huid is een der belangrijkste organen. Behalve, dat zij o.m. onze lichaamstemperatuur regelt, worden, zooals de laatste onderzoekingen aantoonen, in de huid afweerkrachten gevormd tegen ziektekiemen. Het is daarom van het grootste belang, de huid gezond te houden.
Vele vrouwen verwaarloozen echter op een schromelijke manier de gezondheid van haar huid, door steeds dik gekleed te gaan, steeds in huis of in de schaduw te verblijven en zoodoende haar huid niet de hoeveelheid licht en lucht te verschaffen die noodig is voor een goede functioneering.
Huismoeders, werkende vrouwen, gij allen die meestal binnenshuis vertoeft, gebruik uw vrije oogenblikjes in deze warme maanden om de schade in te halen, en neem eens een „zonnebad", al is het dan maar op een klein balconnetje of voor een open raam!
Maar . . . ga met overleg te werk, en neem „niet te veel hooi ineens op de vork"! Het eerste blootstellen aan de zon mag de 20 minuten niet overschrijden en men verlengt dezen tijd met ca. 10 minuten, zoolang tot de huid voldoende gebruind is. Het bruinworden is de natuurlijke bescherming van de huid tegen de felle zonnestralen, zoo ook het huidvet. Hoe minder vetgehalte de huid bezit, des te grooter het gevaar voor verbranden. Men kan dus de huid des zomers wel beschermen met de in den handel zijnde zonnebrand-crèmes, in zooverre nog verkrijgbaar. Bij gebrek aan beschermende oliën en crèmes dus nog voorzichtiger zijn en de huid langzaam aan gewennen aan de zonnestralen. Gevoelige oogen moeten natuurlijk met een zonnebril beschermd worden of tenminste gedurende het zonnebad voortdurend gesloten blijven, om een oogontsteking te voorkomen.
Blonde menschen met een lichte huid, zijn veel gevoeliger voor zonlicht dan donkere typen, zij moeten zich dan ook veel meer in acht nemen.
Maak dezen zomer een ruim gebruik van het zonlicht, het nuttigste en goedkoopste schoonheidsmiddel! De slappe, witachtige, leelijke huid, wordt weer levendig en glanzend, veerkrachtig en beter functioneerend.
Verbetering brengen in de functie van de huid, is de weg naar gezonde schoonheid.
Een volgende keer spreken wij over het luchtbad.

U.

DE VOEDING VOOR A.S. MOEDERS

II

De vorige maal vertelde ik U het een en ander over de extra rantsoenen, welke de a.s. Moeder kan krijgen. Dezen keer wilde ik enkele algemeene aanwijzingen geven betreffende de keuze van de voeding voor de a.s. Moeder. We moeten er ons n.l. wel van bewust zijn, dat vooral in de maanden van de zwangerschap de voeding nog meer dan anders onze speciale aandacht vraagt. In deze maanden toch moet met de voeding niet alleen de Moeder, maar ook het groeiende nieuwe kindje gevoed worden. Dat groeiende wezentje heeft voor zijn ontwikkeling allerlei bouwstoffen noodig, die hem door het bloed van de Moeder worden toegevoerd. Het wonderbaarlijke is nu, dat het kindje alles uit het bloed haalt, wat het voor zijn groei noodig heeft, ook al gaat dat ten koste van de Moeder. U weet b.v. allemaal, dat zooveel a.s. moeders lijden aan gebitsverval. Dit is te begrijpen wanneer U bedenkt, dat het ongeboren kind voor zijn beenvorming kalkzouten noodig heeft, welke het dus aan de Moeder onttrekt.
Bevat de voeding nu niet voldoende van deze kalkzouten, dan zien wij bij de moeder een kalktekort optreden, wat zich openbaart in gaten in tanden en kiezen. Wil de moeder dus in de maanden van verwachting gezond blijven, wat ieder vanzelfsprekend wil, dan dient zij er dus voor te zorgen, dat alle stoffen, die het kindje uit haar bloed haalt, door de voeding weer aangevuld worden. Dit zijn in de eerste plaats de *eiwitten*. Ieder individu is opgebouwd uit onnoemelijk veel kleine cellen. Eiwit is een bestanddeel van iedere lichaamscel.
Zoo'n groeiend menschenkind maakt iederen dag nieuwe cellen en heeft dus iederen dag een bepaalde hoeveelheid eiwit noodig. Ook de moeder kan, hoewel zij niet meer groeit, niet zonder eiwit leven, want bij haar gaan, evenals bij ieder mensch, of hij jong of oud is, cellen verloren zoodat haar lichaam iederen dag nieuwe cellen moet vormen. (Denkt U b.v. maar aan uitgevallen haren; aan huidschilfers; afgeknipte nagels, enz., dat zijn allemaal afgestorven cellen).
Met de extra voeding erbij kan de a.s. Moeder genoeg eiwit krijgen, mits zij de voedingsmiddelen goed kiest. Dit geldt wel in de eerste plaats voor het *brood*. Volkorenbrood bevat heel wat meer eiwit dan „wit"-brood. In 1 wit broodje van 400 gram komt ± 28 gram eiwit voor, terwijl volkorenbrood, van hetzelfde gewicht, 32 gram eiwit bevat. Nu zult U een verschil van 4 gram misschien heelemaal niet belangrijk vinden. Dit is het echter wel! Met de tegenwoordige rantsoenen is het niet gemakkelijk om aan het noodige eiwit te komen nu de belangrijkste eiwitleveranciers als vleesch, visch, kaas en melk in zoo geringe mate verstrekt worden. Ieder gram eiwit is dus winst! Het zou dus onverantwoord zijn om terwille van de gewoonte of den smaak een broodsoort te kiezen welke minderwaardig is.
Ook op andere wijze kunnen wij het eiwitgehalte van onze voeding opvoeren en wel door aardappelen in de schil te eten. Vlak onder de schil bevindt zich een dikke eiwitlaag, welke maar al te dikwijls met de schillen in den vuilnisbak verdwijnt! Koken wij de aardappelen echter in de schil en pellen wij ze vlak voor het gebruik, dan blijft de geheele eiwitlaag, en dat is 20 gram per kg aardappelen!, behouden. We hebben nu gelukkig den tijd van de nieuwe aardappelen weer. De gelegenheid is nu prachtig om de aardappelen nooit meer te schillen, tenzij er natuurlijk een periode komt dat de aardappelen zoo slecht zijn dat ze wel geschild moeten worden. Maar in principe wordt het aardappelmesje dan dus voorgoed opgeborgen!
U zult zien: U zelf en Uw gezin zal er wel bij varen!
Een volgenden keer nog iets over de bereiding van verschillende levensmiddelen.

N. M. EEKHOF—STORK

Foto's Scherl-Fellinga

DE VROUW IN OOGSTTIJD

De arbeidsinzet zal ook dit jaar vele stadsmeisjes en -vrouwen voor het eerst als helpsters bij den oogst in contact brengen met de wereld van den veldarbeid.
Daarin heeft steeds de vrouw een groote rol gespeeld. Want al is de taak van de vrouw ook grootendeels beperkt tot de zorgen voor huis en erf, in de dagen van den oogst is zij toch de trouwe helpster van den man op den akker of in het hooiland. Zoo ontvangt het landschap juist in de midzomerweken van het hooien en den roggeoogst het levend accent van den arbeidenden mensch in een van geslacht op geslacht overgenomen en als doeltreffend bewezen arbeidsverdeeling.
Daarbij geldt als een ongeschreven wet, dat de man maait en de vrouw bindt. In de omgeving van Deventer werd bij het in dienst treden van een boerenmeid steeds gevraagd, of zij twee maaiers als „beendster" kon bijhouden. Nooit mocht zij de z.g. strikhalm opbinden, d.w.z. de garve vlak achter den maaier. Was het een snelle bindster, dan werd de maaier door haar tot een voortdurenden spoed aangezet, want zij mocht immers nooit stilstaan en op haar beurt was zij afhankelijk van de snelheid van den maaier. Om afjakkeren of dagdieverij te voorkomen moest dus een juiste instelling op elkaar worden gevonden teneinde in stagen gang heel den lieven langen dag het harde roggestroo met kop- en voetzeel aan schoven te kunnen binden. Zoo zien we in heel ons korenrijk Saksenland op de esschen de vrouw dikwijls met witte boezelaars en soms nog met een wit jak, al maar bukkend en bindend haar krachten tot het uiterste in dienst stellen van de gemeenschap (afb. 1).

„Sunt Jaopik" de hoogtijd van den Achterhoekschen oogstarbeid

Die arbeid wordt ondanks het zwoegen en zweeten toch ook met een zekere voldoening ja dikwijls met groote arbeidsvreugde verricht, omdat in vervulling gaat wat weken ja maandenlang werd gehoopt en waarvoor dikwijls de zegen van den Allerhoogsten werd afgesmeekt, hetzij in een praalvolle veldprocessie, zooals we die in Limburg nog alom in voorzomerdagen zien rondtrekken, hetzij in een eenvoudigen, maar zeker niet minder roerenden „veldgaank", gelijk de bewoners van de buurtschap Mekkelhorst onder Denekamp dezen nog ieder jaar in de kruisdagen plegen te houden.
En nu is het zoover dat het koren wordt gemaaid! Het is het hoogtij van den veldarbeid, waarin temidden van de brandende zon de maaiers en de bindsters hun moeizaam werk verrichten en geen grootere voldoening kennen dan wanneer des avonds gezegd kan worden: „het koren is los", d.w.z. dat het graan gemaaid is. Maar ondanks dezen inspannenden zomerarbeid wordt met een opmerkelijke arbeidsvreugde dit zware maaien en binden verricht, heeft men, zooals het in het Achterhoeksche taaleigen luidt „plezeer in 't wark". En zoo heerscht in dezen drukken tijd van het jaar toch ook een element van feestelijkheid, dat voor den geboren en getogen Achterhoeker reeds tot hem klinkt in de volksche benaming der oogstweken, die er algemeen de „Sunt Jaopiktijd" heeten. Sunt Jaopik is in Twente en den Gelderschen Achterhoek de naam, welke wordt gegeven aan de drukte periode in het boersche arbeidsjaar, waarvan de zwaarste weken vallen omstreeks den kalenderdatum van 25 Juli, den naamdag van Sint Jacobus. In tal van boerenrijmpjes wordt Jacobus betrokken als oogstheilige en zoo heet het bijv. zoowel in het Oosten als het Zuiden van het land:

Afb. 1. Het stage samenwerken van roggemaaier en „beendster" in den Sunt Joapiktijd.

Afb. 2. Het inhalen van de laatste garve het „olle wief" op een Achterhoeksch boerenerf.

Met Sint Jacob en Sint An
Is het koren in schuur en ban.

Sint An is dan de naamdag van St. Anna op 26 Juli.
In Drente noemt men Sint Jacob heel vertrouwelijk St. Job en hier en daar op de Veluwe heet hij zelfs St. Jouw, maar overal geldt het als een schande in den Sunt Joapikstijd lui of moe te zijn, want „wee in Sunt Jaopke lui is, zal arm worre".

De korenmoeder, de koren-Madonna en het „olle wief"

Als de laatste garve was gemaaid, werd deze oudtijds — en mogelijk gebeurt het hier en daar op een enkele boerderij nog wel — naar het erf gebracht onder feestelijk gezang. In de omgeving te Ruurlo en wel te Zelle beluisterde ik eens een groepje vroolijke maaiers en bindsters, die er de laatste garve naar het erve Lenselink brachten onder het zingen van:

Vrouw van den hof,
Uw koren is of.
Met ons hakken, met ons houwen
Dat de boer zien land kan bouwen
Wil de vrouw de flesch nog niet kriegen
Dan zal der geen kool in den hof meer blieven!

Deze laatste garve was wat gefatsoeneerd tot een vrouwengedaante en over den kop was zelfs een witte doek geknoopt bij wijze van muts (afb. 2). Met eenige fantasie kon men er de gestalte van een oude vrouw in herkennen en als het „olle wief" was deze garve het middelpunt van een vroolijk samenzijn, waarbij iedereen uit een rondgaand glas werd getracteerd. Het zou veel te ver voeren op de diepere beteekenis van deze handeling met de laatste garve tot besluit van het maaien in te gaan. Hier zij slechts terloops erop gewezen, dat het „olle wief" beschouwd kan worden als een vrouwelijk zinnebeeld der vruchtbaarheid van den roggeakker. In den spotnaam van het „olle wief" ligt feitelijk een „Herabwürdigung" van de Germaansche korenmoedergestalte, die ook in de volksspraak van den Achterhoek als roggemoeder nog voortleeft. Zoo kent men in de omgeving van Vorden nog het gezegde „de roggemeue hêf de varkens d'r oet", wanneer de wind door het koren waait.
Overal heeft het christendom getracht de Germaansche voorstellingen te kerstenen of te verdoemen en zoo vinden we de Germaansche korenmoeder eenerzijds geheiligd tot korenmadonna, zooals die vooral in den Elzas vereerd wordt als „Notre dame des trois épis", terwijl anderzijds de weldoende korengeest werd voorgesteld in de gestalte van het „olle wief". Vrouwelijke korengeesten, zooals Drente bijv. kent in „Spin-An", die in het diepst van het korenveld de haren spint van de kinderen, die bloemen plukkend in het koren verdwaalden, werd dikwijls kinderschrikgestalte. Ook zij is in verband gebracht met de witte wieven, die in Achterhoeksche volkssagen zoo'n groote rol spelen en hun oorspronkelijk goedmoedigen aard zagen veranderd in die van ware menschen-belagende furies.

Afb. 3. Zeeuwsche „aerenraepsters".

De vrouw in het oogstgebruik

Ook treft men overal op het korenland arenlezeressen aan (afb. 3). Dit arenlezen was in de voorbije weeldejaren in sommige plaatsen een recht der behoeftigen, maar altijd een toegestane gunst van den eigenaar des velds. Het zal ook dit jaar zeker weer naarstig worden beoefend, want zoo ooit, dan zullen thans op de Zeeuwsche tarwevelden de laatste aren bijeengelezen worden. Het gold altijd in de omgeving van Kloe-

Afb. 4. Het uitspreiden van de biezen op den top te Genemuiden.

tinge als gewoonte, dat de laatste menwagen, die er getooid werd met een groenen tak, ook de „raepsters” met hun volgeladen zak moest opnemen. Het is opmerkelijk, dat de vrouw en in het bijzonder de huwbare dochter in de agrarische riten contact heeft met de laatste hoeveelheid veldgewas. Zoowel in Zuid- als in Noord-Limburg heb ik de vroolijke bindsters en de hooimeiden mee zien rijden op het feestelijk met groene meien, linten en processievaantjes getooid laatste voer en ook in Zeeland bleek het in de Rilland-Bath-polders een vijftien jaren geleden nog traditie te zijn, dat bij de ouderwetsche „zaadfooi” de meisjes en vrouwen de laatste hoeveelheid te dorschen koolzaad zelf met den vlegel bewerkten, waarna het uitbundige „hollebollen” in den koolzaadstrooberg volgde.
Een oudere generatie vrouwen in Groningen heeft nog vage heugenis aan het z.g. „walen”, d.i. het rondwentelen van knechten en meiden in den koolzaadstrooberg, waarin we een oorspronkelijke vruchtbaarheidsrite herkennen.
Er zou over de rol van de vrouw en het meisje in den Nederlandschen oogst veel belangrijks te vertellen zijn. Ik denk hierbij aan het werk van de Genemuidensche vrouwen, die op de „groene greente van den top” de biezenschoven uiteenspreiden tot z.g. spreisels (afb. 4) om ze met den „krabbestok” bij ieder dreigend onweersbuitje bijeen te garen (afb. 5). Niet het minst door haar zorgzaamheid en voortdurenden arbeid op dit wel mede merkwaardigste oogstveld van Nederland wordt het materiaal verkregen voor de vervaardiging der Genemuider biezenmatten en voor de voor velen thans onontbeerlijke biezen schoenen. Ook denk ik aan den veldarbeid van Marker meisjes en vrouwen, die als „ooisters” de kostelijke gaven van de weilanden bijeentasten in „ropen”, om het daarna op platboomde Marker binnenschuitjes te vervoeren naar de hooibelten of het haventje (afb. 6). Dat was vóór den aanleg van den grooten dijk een druk zomerbedrijf, want toen werd veel Marker hooi uitgevoerd naar de koeboeren van de Vechtstreek. Al dat Marker hooi werd door de mannen gemaaid en gewogen, maar voor de vrouwen was steevast de taak het hooien en het vervoeren.
Ook in de Zuiderzeeweilanden van Oldenbroek zag ik de vrouwen in hun schilderachtige dracht met het „bloote” oorijzer

Afb. 5. Genemuider vrouw met den „krabbestok” bij een biezeschoof.

Afb. 6. Marker meisjes tasten het hooi op een Marker binnenschuitje.

druk in de weer bij het laden der hooiwagens (afb. 7).
Zoo kunnen stadsvrouwen en -meisjes overal vaststellen, hoe de boerenvrouwe steeds haar beste krachten geeft om den man bij te staan in den druksten werktijd van heel het jaar: den oogst. Mogen alle lezeressen in haar vacantieweken beseffen, dat het getuigt van waren gemeenschapszin haar daarbij, waar mogelijk, een duchtig handje te helpen!

D. J. VAN DER VEN

Afb. 7. Oldebroeker vrouwen helpen mede aan den hooioogst.

Foto 1-7 Archief Vrouwenleven

KINDERLIED en KINDERSPEL

II

De vorige maal vertelde ik reeds iets van het kinderlied en -spel en gaf daarbij eenige voorbeelden van liedjes, die een zeer ouden inhoud hadden.
Eenige maanden geleden liep ik op een Zondagmiddag door de straten van München en hoorde daar ergens een paar kinderstemmen zingen:

„Klein' Anna sass am Breitenstein . . ."

Misschien is wel geen kinderliedje zoo verbreid als dit. De melodie is steeds dezelfde, de woorden slechts varieeren. Aan dit liedje zou een oude sage van een roofridder, die jonkvrouwen schaakte, ten grondslag liggen. Sommigen beweren, dat het liedje in Duitschland zijn oorsprong vond en zich van daar uit verbreidde. Zeer zeker is dit lied wel een bewijs voor de groote verbondenheid van Opper- en Nederduitschland. In den Nederlandschen tekst luidt de eerste regel: „Onze Anna zat op Majesteit", wat zonder nadere verklaring weer volkomen onbegrijpelijk is. Majesteit is hier echter de vertaling van Breitenstein, dat waarschijnlijk niet begrepen werd en omgezet is in een meer verstaanbaar woord, zooals maaienstein, maaienstijd en tenslotte Majesteit.
De Nederlandsche tekst luidt als volgt:

„Onze Anna zat op Majesteit, op Majesteit,
Majesteit,
Onze Anna zat op Majesteit, op Majesteit.
Daar zat zij zoo te weenen, te weenen, te weenen, enz.
Daar kwam haar lieve moeder aan, enz.
Zeg, Anna, waarom schrei je zoo, enz.
Omdat ik morgen sterven moet, enz.
Wie heeft je dat nu wijs gemaakt, enz.
Dat heeft die booze Frederik gezegd, enz.
Daar kwam die booze Frederik aan, enz.
Die sloeg haar op den doode, enz.
Toen werd zij in een kistje gelegd, enz.
Toen werd zij weer een engeltje, enz.
Een engel met een b ervoor, enz."
En dat beteekent bengeltje, enz."

Het is een kringspelletje: Anna zit in het midden van den kring, met de handen voor haar oogen. De tekst begeleidt volkomen de handeling. Bij den regel, dat Anna in het kistje wordt gelegd, wordt zij door haar moeder en de booze Frederik, die uit den kring ook in het midden getreden zijn, gejonast. Beurtelings zingt de kring, Anna of de moeder. Het is eigenlijk een soort tooneelspel geworden. Wanneer men kinderen bij dit spel gade slaat, ziet men hoe ze „er in" zijn, hoe ze met volle aandacht en overgave spelen. De sfeer van de roofriddersage is nog niet geheel verdwenen; de spanning van het oude verhaal herhaalt zich in de handeling van het spel.

Onze Anna zat op Majesteit, daar zat zij zoo te weenen . . . *Foto's: A.P.*

Kleine Anna wordt gejonast onder het zingen van den regel: „Toen werd zij in een kistje gelegd".

Een ander spelletje, dat in het bijbehoorende liedje eveneens elementen van een oud volkslied heeft bewaard, is het volgende:
De kinderen vormen weer een kring, terwijl zij zingen:

„Groen is het gras, groen is het gras,
Onder mijne voeten,
'k Heb verloren een besten vrind,
Waar zal ik hem zoeken?
Hé daar, plaats gemaakt,
Voor die jonge dame!
Zit de koekoek op het dak?
Zingt een liedje van gemak·
O, mijn lieve Augustijn,
Deze dame zal het zijn."

loopt een meisje, dat eerst buiten den kring stond naar binnen en tikt een ander kind, dat met haar meeloopt. Het spel gaat dan verder met twee meisjes, die een derde aftikken, enz. tot er niemand meer over is. Uit verschillende streken van ons land is een volksliedje bekend, dat ongeveer denzelfden tekst heeft als het begin van dit kinderlied. Zeer waarschijnlijk zal er wel een dans bij uitgevoerd zijn, waarbij de jongens zich een meisje uitkozen en omgekeerd.
Een van de meest bekende kringspelletjes is wel:

„Zakdoekje leggen,
Niemand zeggen,
Kukeleku, zoo roept de haan .
Hij heeft twee paar schoentjes aan,
Een van zij en een van leer,
Hier leg ik mijn zakdoekje neer."

Wie is er, die dit spelletje niet kent en het in zijn jeugd niet heeft meegedaan?
Een kind loopt buiten den kring en laat zijn zakdoek ergens vallen. Zoodra degene, achter wie de zakdoek is neergelegd, dit bemerkt, holt hij uit den kring om den ander te pakken.
Een grappig, kinderlijk spelletje. Dr. Schrijnen vertelt echter in zijn boek over de volkskunde, dat dit een geliefkoosd spel was op de spin-avonden in Brabant. Op deze spinavonden kwamen de meisjes uit een buurt bijeen om te spinnen. Als dan later op den avond ook de jongens verschenen, kwam er van werken niet veel meer, maar werd er veel pret en plezier gemaakt.

Het waren slechts enkele luttele voorbeelden, die ik U noemde; met vele andere zijn ze aan te vullen. Het kinderspel en het kinderlied zijn een niet te verwaarloozen deel van de volksliedstudie, want juist hier bleef dikwijls iets van het oude volkslied goed bewaard, zij het veelal in bijna onherkenbaren vorm. Toch zal de bestudeering van het kinderlied veel kunnen bijdragen tot de kennis van het volkslied, indien men maar over zoo veel mogelijk materiaal beschikt. Verschillende lezingen van een en hetzelfde lied in verschillende streken van ons land kunnen soms als vergelijkend materiaal belangrijke diensten bewijzen. Ieder kan daaraan medewerken door datgene, wat hij nog kent uit zijn jeugd of elders gehoord heeft, niet voor zichzelf te houden en zoo later mee in het graf te nemen, maar door het mede te deelen aan degenen, die zich met de studie van het volkslied bezig houden. Ook aan de redactie van ons blad kunt ge datgene, wat ge U nog herinnert wat of ge gehoord hebt, inzenden. De redactie zorgt dan wel voor doorzending naar bevoegde personen.
Ons volkslied is, helaas, stervende; maar het kinderlied leeft nog in breede lagen van ons volk. Het kan een sleutel zijn tot de kennis omtrent het volkslied; misschien kan het ook het aanknoopingspunt worden tot de herleving daarvan.

ELISA M. VALETON

HUISVROUWENVLIJT
IN OORLOGSTIJD

Wie van onze huisvrouwen heeft niet eens gezucht als ze de zomerschoenen van haar kinderen bekeek! Ten eerste zijn deze schoenen duur als men ze kant en klaar in den winkel koopt. Ten tweede: onze robbedoezen hebben ze 3 weken op z'n hoogst en ze zijn kapot en de zolen totaal afgesleten. Op onze foto's ziet U verschillende modelletjes, door de huisvrouwen zelf gemaakt.
Het zelf maken van deze schoenen heeft verschillende voordeelen. Het belangrijkste is wel, dat de schoenen veel goedkooper komen. Men behoeft alleen de houten zolen met het beslag aan te schaffen. Door het onderslaan van beslag voorkomt U het spoedig afloopen van de houten zolen, waardoor de schoenen veel langer mee kunnen.
Het bovengedeelte wordt gemaakt van restjes stof, die wij ongetwijfeld nog wel in onze lappenmand hebben. Bovendien kunnen wij het schoentje afpassen op den voet. Een goed passend schoentje, wat zoo gemaakt is dat het bij het loopen makkelijk zit, zal veel minder te lijden hebben dan een schoen in den winkel gekocht, waarvan, doordat hij niet goed past en vaak te nauw is, de stof direct afscheurt bij de spijkers.
Men kan zelf de leukste modelletjes ontwerpen. Op onze foto ziet U 3 modelletjes. Bij de buitenste schoentjes is de stof op den zijkant der zool gespijkerd. Om spoedig loslaten der spijkers te voorkomen is langs de zool nog een reepje leer gespijkerd, wat veel steviger is. Bij het middelste modelletje is de stof op het loopvlak der zool gespijkerd en is hierop een zooltje gelijmd van karton, overtrokken met de voering, die gebruikt is voor het bovengedeelte der schoen. De zool is in de kleur van de voering geverfd.
Zomerstoffen leenen zich uitstekend voor de bovenbekleeding, maar ook effen stoffen, zooals b.v. jutte, laten zich heel goed verwerken, vooral wanneer men er iets op borduurt, zooals het linker modelletje laat zien.
De andere foto geeft aan, hoe men ook zonder stofresten een leuk schoentje kan maken. Deze bovenbekleeding is gemaakt van papiertouw, de bandjes zijn op dezelfde manier gemaakt, zooals wij het hengsel der boodschappentasch uit het vorige nummer knoopen.
Er bestaan voor het maken van deze zomerschoenen verschillende mogelijkheden. Afdeeling VI Volks- en Gezinshuishouding organiseert door middel van haar Dienst Kleeding cursussen in het maken van deze zomerschoenen. De prijs der cursussen is voor 4 lessen ƒ 0,80. U kunt zich opgeven bij de Districtsvertegenwoordigsters van Afdeeling VI in Uw omgeving, of, indien deze nog niet benoemd zijn, bij Uw Kringleidsters. A. S.

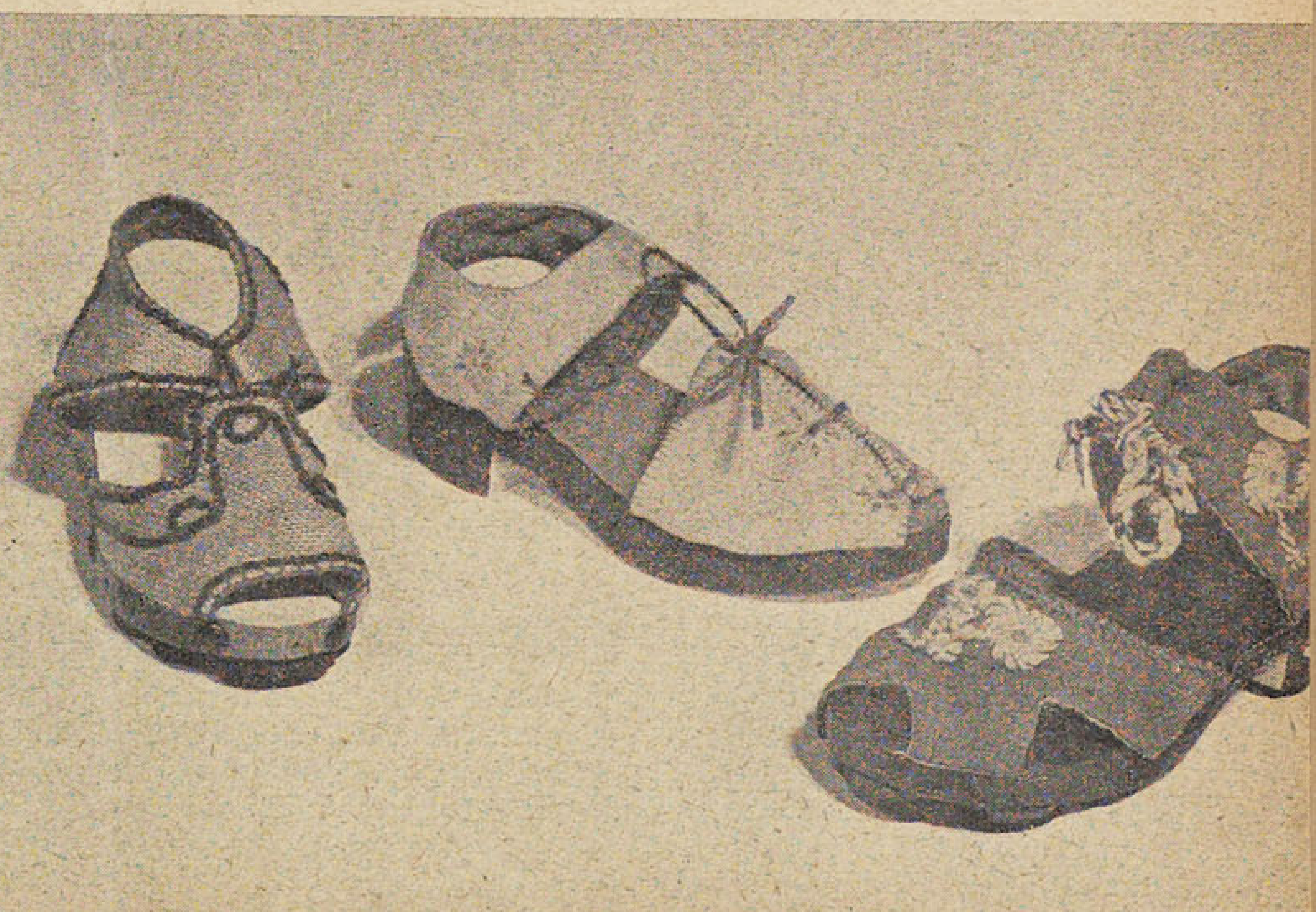
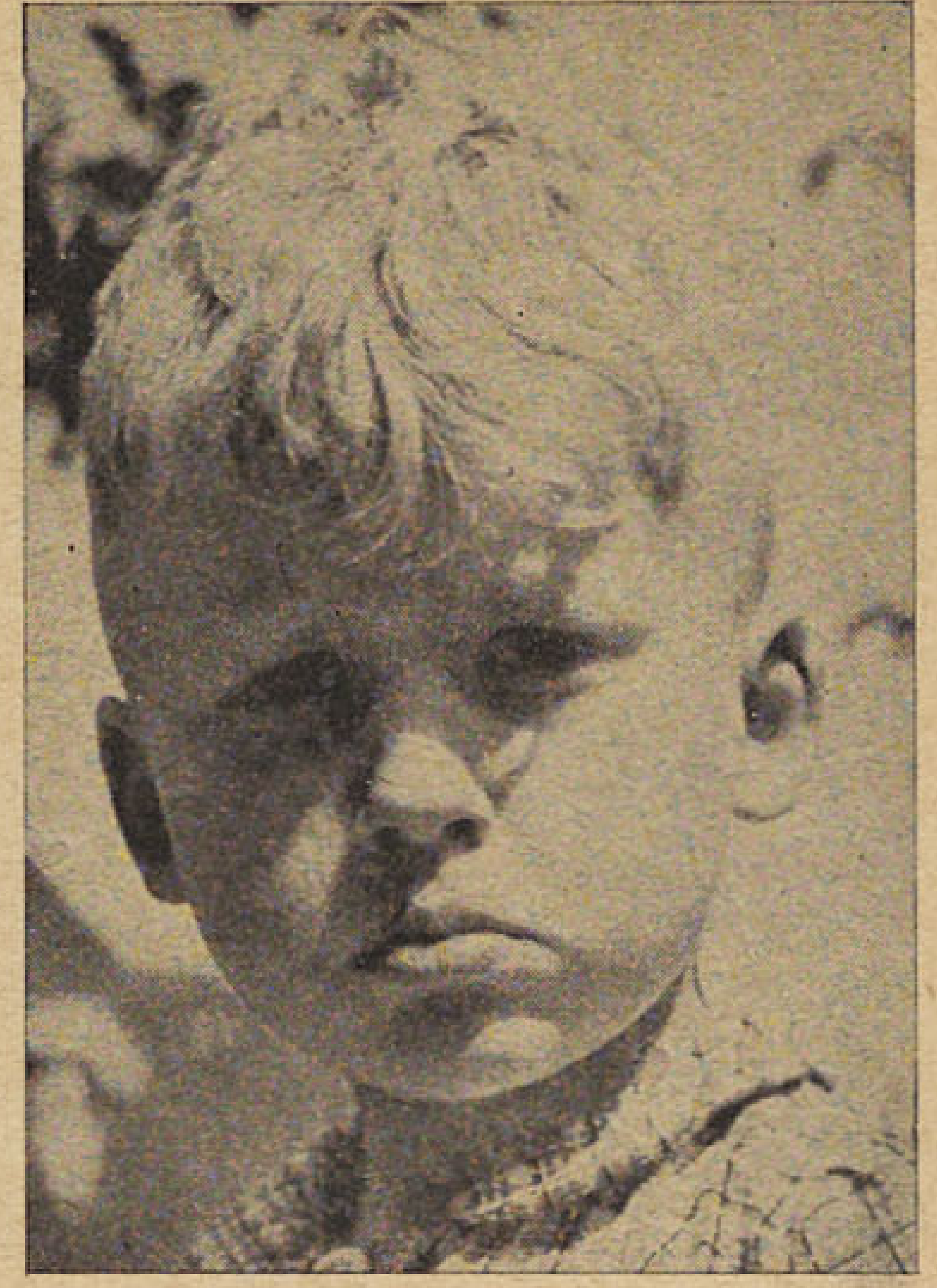

Foto Kever

Foto's Archie Vrouwenleven

Kinderverzorging en opvoeding

K. en O. . . . Al wie met onderwijs op huishoudelijk gebied te maken heeft (gehad), kent natuurlijk de beteekenis van deze letters: „Kinderverzorging en Opvoeding".
Daar het nog maar betrekkelijk kort onderwezen wordt (voor 1920 in 't geheel niet, daarna langzaamaan uitgebreider en na 1936 pas officieel), beschouwt men het vaak als een vrij overbodig vak. Geheel ten onrechte! Weliswaar kan elke moeder kinderverzorging uit ervaring leeren, maar haar eerste kind, waaraan ze alles dan „ervaart", is toch maar een echt proefkonijntje, helaas zelfs vaak een „broddellap". En dat een kind opvoeden een verre van eenvoudige taak is, we weten het allen. Maar waarom zijn er dan zoovelen die vrijwel niets van de geestelijke ontwikkeling van een kind weten, en desondanks aan het opvoeden slaan?
Zeker, er zijn begenadigden, die, uitsluitend hun intuïtie volgende heel weinig fouten maken. Maar het is wel gevaarlijk, zichzelf voor een zoo bijzonder mensch aan te zien! Bovendien ook al was men het, van kundige personen kan men ook dan nog veel leeren, op dit gebied evenals op alle anderen. Het K. en O. onderwijs blijkt dus voor onze meisjes, die de verzorging en opvoeding van het komende geslacht in handen zullen krijgen, verre van overbodig.
Het plezierige is nu, dat in dit geval het nuttige en het aangename zoo dicht bij elkaar staan. Ik heb n.l. nog geen leerling gehad, die deze lessen onaangenaam vond. Van nature heeft elk meisje liefde en belangstelling voor kinderen. De één meer, de ander minder vanzelfsprekend, maar een meisje dat er werkelijk een hekel aan heeft, moet ik nog ontmoeten!
Zelf geef ik les aan de Utrechtsche Landbouwhuishoudcursussen. die door den Landstand (in alle provincies) georganiseerd worden. Deze cursussen zijn in verschillende dorpen, waar de meisjes uit de omgeving dan heenkomen, omdat ze te ver van een huishoudschool wonen, om die geregeld te kunnen bezoeken.
Meestal is het één dag per week, er wordt les gegeven in koken (deze leerares behandelt ook warenkennis, voedingsleer, wasschen, strijken, kennis van het menschelijk lichaam), naaien, tuinbouw ('s zomers) en K. en O. ('s winters). Een cursus duurt 2 jaar; na afloop wordt een diploma uitgereikt.
Mijn lessen zijn tweeledig: theoretisch en practisch.
De theorie omvat kinderverzorging (kleeding, voeding, het baden, de wieg, enz.) en opvoedkunde, afhankelijk van den leeftijd van de meisjes. Zijn ze gemiddeld 20 jaar, dan kan ik natuurlijk dieper op allerlei ingaan dan bij een doorsnee leeftijd van 15 jaar. Het practische deel bestaat voornamelijk uit handenarbeid. Als er tijd voor is, ook spelen en liedjes.
De handenarbeid beoogt: de fantasie wat te ontwikkelen, handigheid in allerlei knutselwerk aan te kweeken, en de meisjes modellen te geven om later speelgoed voor kinderen te maken, of hen bezig te houden. Het materiaal is op het oogenblik natuurlijk een groot vraagstuk. Zooveel mogelijk maken we speelgoed en voorwerpen van waardelooze grondstoffen, b.v. poppetjes en dieren van eikels en kastanjes; een lappenpop, een dito konijn; meubeltjes en treintjes van lucifersdoosjes; een wieg van een schoenendoos, een breipen en een lapje; schoentjes uit een ouden vilthoed, enz.
De lokaliteiten zijn in elk dorp een nieuwe verrassing. Heel af en toe een eigen schoolgebouwtje. Soms een zaal van het gemeentehuis, of een mooi vereenigingsgebouwtje. Soms ook de feestzaal van het dorpscafé. Eenmaal zelfs de groote schuur van een boerderij, met vlakbij een gezellig loeiende koe. Afwisseling genoeg in elk geval!

Zooals gezegd, practisch alle meisjes vinden de lessen plezierig. Het grootste succes had ik wel bij een cursus, waar er van de 21 meisjes 9 waren, die na een paar lessen niet meer kwamen, omdat ze als leerares „geen N.S.B.-er" wenschten (iets wat me overigens héél weinig overkomt). De „Stakers" zagen natuurlijk wel, wat de anderen aan speelgoed fabriceerden, en uit de verhalen van deze laatsten begreep ik wel, dat ze alles eigenlijk toch erg mooi vonden. En toen we voor de laatste les een klein feestje gingen voorbereiden, met verhalen en spelletjes, werd me verteld:
„Juf, ze zeiden: je zou toch best weer naar die kinderverzorging toe willen gaan, als je kon".
Dat was wel mijn mooiste belooning!

MARIEKE DE RIJKE (Hilversum)

Godsvertrouwen

STEMMEN UIT DE N.S.V.O.

Leringhe

. . . Neemt desen raet
in swaren tijt
Lacht end wees' goetsmoets
end verblijt.
Die pessimist sterft van de slaghen
Die d'optimist getroost can draghe . . .

Deze levenswijsheid was op 't glas geschreven van een lantaarn, die als 't donkerde, de gang van een ouden toren verlichtte.
De eeuwen door heeft ons volk zware tijden te beleven gehad. Was eens niet „de regeering radeloos, het land reddeloos, het volk redeloos?" Doch toen was er — meer dan nu — dieper godsvertrouwen! Dat gloorde als een steeds levende vonk onder de asch.
't Vertrouwen op den Almachtige, dat ons rust moet geven, moed te dragen en te vèrdragen, kracht voor den strijd!
Wie verklaart Gods Wondere Wegen? Niemand!
Doch wie durft bestaan niet te gelooven?
Onder ons nationaal-socialisten zijn er, die dat eerste gebod van onzen Leider Godsvertrouwen zacht opzij schuiven — daarover spreken ze niet — het Vaderland en Liefde voor den arbeid — dat zijn meer zoo de voor een ieder begrijpelijke zaken.
Gedeeltelijk zijn hieraan de kerken schuld door te veel onderlingen strijd en haarkloverijen. Ik heb wel eens gehoord, dat geen geloof zooveel volgelingen tegenwoordig verkrijgt, als het niet-kerkelijke geloof. Hoe vaak staat ook niet de kerk tegenover ons nationaal-socialisten, inplaats van naast ons! Ook daarom wenden velen van ons het hoofd af, en krijgen wij den onverdienden naam van „heidenen te zijn". Het beste is dan te glimlachen. Veel van wat het Nationaal-Socialisme doet voor ganschc een Volk is allesbehalve heidensch; 't is 't goede dat zich moeizaam, omdat een geweldige oorlog woedt, toch probeert baan te breken.
En ons Godsvertrouwen is het, dat ons leert te gelooven in de uiteindelijke zegepraal van dat goede!

M. S. K.—M.

VERDEEL UW BONNEN GOED!

Waren we vroeger gewend van één of ander artikel of levensmiddel te vragen: „Wat kost het?" Tegenwoordig zeggen we eerst: „Hoeveel bonnen of punten heb je er voor noodig?" Een goede huisvrouw keert daarom nu niet alleen meer een dubbeltje om en om vóór ze het uitgeeft, maar ook iedere bon van de distributiekaarten. Overleg is hierbij terecht het halve werk. En juist zooals het gaat bij het geld, n.l. hoe minder er ter beschikking staat, des te meer moeten we uitkijken, geldt dit ook met de bonnen. Alleen bedoelen we het daar nog eenigszins anders mee. In dit geval zijn het de huisvrouwen van kleine gezinnen die terdege op moeten letten, hoe zij de beschikbare bonnen besteden!

Het schijnt voor vele menschen moeilijk te zijn om met de beschikbare hoeveelheden voor een maand uit te komen, en als men dan praat van verstandig verdeelen, mopperen ze zooiets als: „Hoe kan dat nu van zoo'n kleine hoeveelheid!" Ja en toch zal het moeten en het kan! U kent ze allemaal wel die huisvrouwen die als het ware wonderen verrichten, die altijd nog wel iets sparen voor een feestelijke bijeenkomst, die nooit erg schrikken als er onverwacht een gast komt, maar altijd nog iets lekkers op tafel weten te tooveren. Wie kent echter ook niet die vrouwen, die altijd klagen dat ze tekort komen, die altijd hier of daar probeeren te leenen en pogingen aanwenden, den winkelier te bewegen levensmiddelen af te geven op nog niet geldige bonnen! Deze laatste groep is daarmee op een gevaarlijken weg.

Hoe moeten we ons ten opzichte van het bonnenvraagstuk gedragen? Laten we bij het begin beginnen! Er is een nieuwe periode van geldige bonnen begonnen en de lange lijst staat in de krant. Moeder de vrouw gaat nu eerst eens een oogenblikje rustig zitten met de bonnenmap of doos voor zich, gewapend met potlood en de krant! Achter op iederen bon wordt nu vermeld het artikel, waarop de bon recht geeft en den datum waarop de bon verloopt. Dit geldt voor bonnen, die een maand of langer geldig zijn. De weekbonnen vragen geen extra aanduiding. Nu nemen we iedere week een gedeelte van de geldige bonnen van de kaart af en wisselen deze in bij den winkelier. We bedenken goed, wat we zullen kiezen en bedenken dan hoelang we daarmee uit moeten komen. Voor vier personen is het al erg gemakkelijk, iedere week een kaart. Grootere gezinnen naar verhouding meer, kleinere moeten den aankoop nog meer verdeelen, b.v. voor 2 personen de ééne week 1 bon suiker, 1 havermout, 1 gemengd meel, de tweede week 1 bon jam of stroop, 1 gort, 1 peulvruchten enz.

Men kan dan de beschikbare hoeveelheid goed overzien en heeft voor alle dagen iets bij de hand. Af te raden is de methode, die veel huismoeders volgen, om alle bonnen ineens om te zetten. Men waant zich dan o zoo rijk en is in het begin van de periode veel en veel te royaal, om vanzelfsprekend aan het einde vast te loopen, bovendien verstoort men den goeden gang van zaken bij den kruidenier. Deze ontvangt nl. ook niet zijn heelen voorraad voor 4 weken tegelijk, maar krijgt ook iedere week zijn portie. Hij is dus heusch niet ingesteld op den aankoop van de heele maandelijksche hoeveelheid. Ook met boter en vet moeten we zorgvuldig omspringen. Men weet al gauw, een pakje moet toereikend zijn voor zooveel dagen, voor 2 personen 6 dagen, voor 3 personen 4 dagen, voor 4 personen 3 dagen, enz., enz.

Het beste is het dan ook de helft b.v. in het vlootje te doen en dit voor de boterhammen te bewaren, terwijl de rest in de keuken voor het middagmaal bewaard blijft.

Nu nog iets over de z.g. keuze-bonnen. Voor bindmiddelen als maizena, macaroni, gortproducten enz. wordt meestal een keuze-bon beschikbaar gesteld. Dat wil dus zeggen, dat we wel kiezen mogen, maar met voorbehoud! Van alle bonnen is iets ter beschikking en we moeten ons dus niet maar hardnekkig aan één soort houden, maar al kunnen we zelf beslissen, wanneer we eens gort en wanneer gortmout zullen nemen, we moeten wel steeds iets anders nemen. Ook de winkelier krijgt van alles wat. Hebben we nu steeds voorkeur voor dit of voor dat, ja dan loopt de verdeeling in de war en dan is de overheid gedwongen om ons een keer slechts één bepaald product aan te wijzen.

Dit laatste geval heeft zich onlangs immers nog voorgedaan met de keuze-bon macaroni en aardappelmeel. Laten we zelf echter verstandig zijn en zorgen dat zoo'n maatregel niet noodig is. Van nu af aan kiezen we met overleg hetgeen we op onze bonnen willen koopen en nemen niet alles tegelijk in huis.

J. C. K.

Foto: G. H. Cino

ONZE BIBLIOTHEEK

De aanvullende boekenlijst is er!

Ruim een jaar geleden werd onze bibliotheek opgericht. Zooals men weet was voornamelijk de bedoeling, de kameraadskes uit de kleinere plaatsen in de gelegenheid te stellen, goede nationaal-socialistische boeken te lezen. In de grootere gemeenten is het gemakkelijker, goede hedendaagsche lectuur ter leen te krijgen; dan in de kleine plaatsen, en het aantal aanvragen dat de bibliotheek van het platteland krijgt, bewijst, dat dit goed gezien was.
Meteen bij opening van onze bibliotheek werd een boekenlijst uitgegeven. Sedertdien werd de bibliotheek aangevuld met tal van belangrijke en goede boeken. Een aanvullende boekenlijst kon echter niet worden uitgegeven; de papiervoorziening geeft hiervoor geen toestemming. Daarom drukken wij deze aanvullende lijst in dit nummer van ons blad af en raden alle kameraadskes aan, deze zorgvuldig te bewaren.
Nog iets anders willen wij de kameraadskes aanraden, namelijk dit: vraag niet alleen romans aan, maar doe ook eens een keus uit de andere afdeelingen van onze boekerij! Daarin hebben wij heusch niet alleen „zware" boeken, maar ook heel wat vlot-leesbare werken over sibbekunde, heemkunde, raskunde, over bloemen en planten, enz., onderwerpen die U als nationaal-socialistische vrouwen zeker interesseeren.
Ten overvloede willen wij hier nog eens herhalen, hoe de toe- en terugzending van de boeken geschiedt, en hoe de betaling geregeld is.
Een boekenlijst van de bibliotheek is tegen betaling van 15 ct. te verkrijgen bij den Kring, of, na schriftelijke aanvrage en opzending van 15 ct. aan postzegels, bij de Bibliotheekbeheerster der N.S.V.O., Hoofdkwartier, De Lairessestraat 153, Amsterdam.
In de boekenlijst staat precies aangegeven, hoe een aanvraag moet worden gedaan. De kosten zijn 15 ct. per boek voor drie weken, en daarna 1 ct. per dag tot vijf weken na den dag van uitzending. De boeken worden U franco toegezonden, en als U het papier bij het uitpakken voorzichtig losmaakt, kunt U het weer gebruiken voor de terugzending, want aan de binnenzijde staat ons adres, en zijn de benoodigde postzegels al opgeplakt . . .! Gemakkelijker kan het toch al niet!
Koop dus zoo spoedig mogelijk een boekenlijst, stuur ons een lijstje toe met de verlangde boeken, sluit het verschuldigde leesgeld (dat U uit de boekenlijst kunt opmaken) in postzegels in, en binnen de kortst mogelijken tijd ontvangt U het pakketje thuis.

Belangrijk voor districtsleidsters.
De oprichting van een aparte districtsbibliotheek is op moeilijkheden gestuit, die ons hebben doen besluiten, voorloopig nog alleen de centrale bibliotheek te Amsterdam aan te houden. In deze bibliotheek zullen dan echter ook werken worden opgenomen die speciaal voor één bepaalde streek van ons land van belang zijn, zooals werken over de heemkunde of de geschiedenis van een streek, of boeken in streektaal.
Wij verzoeken de districtsleidsters, ons van tijd tot tijd een lijst te doen toekomen met werken, die zij gaarne voor haar district in onze bibliotheek opgenomen zagen. Het meest doeltreffend zal zijn, een deskundig kameraadske hiermede te belasten.

De bibliotheekbeheerster
kam.ske ABBEMA—HUFFSTADT

AANVULLINGSLIJST

Volksche gebruiken

125	De volksdans in Nederland	Dr. Elise v. d. Ven—Ten Bensel en D. J. v. d. Ven
126	50 Nederlandsche sprookjes	J. R. W. Sinninghe
127	Over Hollands verleden (literatuurgidsje voor Folklore, sagen, legenden in Ned.)	Lien de Vries
128	De wetenschap der volkskunde	Jan de Vries
129	Als de oogst wordt ingehaald	D. J. v. d. Ven
120	Feestbrood in Midwintertijd	D. J. v. d. Ven
131	Van driekoningenavond en keuninkje spelen	D. J. v. d. Ven
132	Van scheepje zeilen en schuitje varen	D. J. v. d. Ven
133	Met brulfteneugers op stap	D. J. v. d. Ven
906	Zeeuwsch volk in Zeeuwsche dracht	D. J. v. d. Ven
907	Van knipmutsen en oorijzers	D. J. v. d. Ven
908	De Nederlandsche dialecten	Dr. A. Weynen
909	Nederlandsche volksgebruiken	Hermina C.A.Grolman

Heemkunde

150	Nieuwe Drentsche Volksalmanak	Dr. P. W. J. v. d. Berg—Brouwer Drs. J. A. Poortman Jr.
904	Korte geschiedenis van ons Saksenland	Dr. Joh. Theunisz.
905	Rondom het land van morgen (land en volk rondom de Zuiderzee)	K. Norel en H. Heukels
911	Over Volkskunde	J. R. W. Sinninghe

Levende natuur

183	De geurende Kruidhof	M. C. Blöte—Obbes
184	Schelpen aan ons strand	J. G. Th. v. Nes
185	De zoetwatervisschen in Nederland en de kunst om ze te vangen	H. Aalderink

Kinderverzorging, enz.

242	Wenken voor moeders bij kinderziekten	G. D. Vis—Duyvis
243	Von Art und Brauch. Spielzeug aus Wald und Wiese	Reinhard Drabsch
244	Sprookjes van Grimm	Onno Kere en Christine Doorman

Geschiedenis van de Vrouwenbeweging in Nederland en elders

900	Feminisme en nieuw feminisme	D. L. Daalder
901	De vrouw en het fascisme (broch)	Nenasu
902A	Em. Ponkhurst Engelands grootste suffragette (broch)	J. v. Ammers—Küller
902B	Mougeret Bondfield, Engelands 1e vrouwelijke minister	J. v. Ammers—Küller
902C	Wat beoogt het nieuw feminisme	A. V. Veen—Broons (famke)
902E	Nic. Beets over de emancipatie der vrouw	Joh. W. A. Naber
902F	Kinderrecht	M. G. T. J. de Jongh
902G	Het vrouwenkiesrecht van anti-revolutionnair standpunt bezien	Ds. J. S. Post
903	Vrouw en Maatschappij	Clara Meyer—Wichmann

Vrouwenaangelegenheden

279	De nieuwe huishouding	Dr. Erna Meyer
283	Pantoffel (met patroon) Büchlein (broch)	Deutschen Frauenwerk
284	Was essen wir heute zum Abendbrot (broch)	R.V.A.
285	Das schmeckt in Ostmark und Sudetenland (broch)	R.V.A.
286	Voedende akkers	G. J. Ooms—Vinckers
288	Lichaamsbeweging in zwangerschap en kraambed	G. J. Lubbers en G. J. Veeges
289	De voeding in zwangerschap	G. J. Lubbers

Germanenkunde

312	De Germaansche oudheid	Prof. Dr. J. de Vries
313	Onsterfelijkheid. 40 eeuwen Indo-Germaansch denken	K. Schrötter en W. Wüst
314	Zes novellen uit het oude Rusland	Prof. Dr. Jan de Vries.
315	De bewoners van het dal der Zalmrivier	Dr. J. v. Ham

Rassenkunde, enz.

348	Rassenkunde Europa's	H. F. R. Günther
350	Die Rasse als Lebengesetz	Richard Eichenauer
349	Die rassenhygienischen Aufgaben des weiblichen Arztes	Dr. Med. Agnes Bluhm
345	Was muss der Nat.-Soc. von der Vererbung wissen?	Albert Frieke
351	Die Verstädterung	H. F. R. Günther
352	Het rassenvraagstuk	J. C. Nachenius
353	Frömmigkeit nordischer Artung	H. F. R. Günther
354	Rasse und Seele	Dr. Ludwig Ferdinand Clausz
355	Kort overzicht der rassenkunde (broch)	Dr. H. F. K. Günther
356	Erfelijkheid een levenswet (broch)	Storm
357	Het wonder der erfelijkheid	G. A. M. de Monyé
358	Beknopte rassenkunde der Germ. volken	Dr. F. H. K. Günther
391	Bevolkingsleer en bevolkingspolitiek	K. W. Boekholt
625	Inleiding in het bevolkingsvraagstuk	Dr. E. van Hinte
771	Het Stamhoudertje	J. C. Nachenius

Politiek in den Volkschen staat

392	't Volk wil het (broch)	Jan de Haas
393	Arbeidsdienst (broch)	Ir. A. A. Mussert
394	Brandende kwesties	Max Blokzijl
395	Dat is Anton Mussert (broch)	Henk Schumacher Jr.

396	De Nederlandsche cultuur in Europa	Prof. Dr. T. Goedewaagen
397	Een woord van de N.S.V.O. tot de vrouw die nadenkt (broch)	N.S.V.O.
398	Een beroep op het gezond verstand	Dr. v. Genechten
399	Radiorede over de drie bronnen van het Nat.-Soc. en Het Nationalisme en het Socialisme der N.S.B. (broch)	Ernst Voorhoeve
400	De toekomst van Nederland	Ir. A. A. Mussert en Hauptdienstleiter Schmidt
401	Het tuchtrecht der Beweging (broch)	N.S.B.
402	Actueele vragen (broch)	N.S.B.
403	Waarom Mussert (broch)	Freek de Jager
404	Vijf dagen terreur (broch)	J. de Haas
406	Gr. v. Prinsteren, Dr. Kuiper en Mussert (broch)	J. H. H. Wamelinck
407	Engeland of Duitschland (broch)	Karl Oleirecrona
408	De Tsaar, de toovenaar en de Joden. (Memoires van de particuliere secretaris van Grigory Raspoetin	Werner Gruehn
290	Het gezin in het nieuwe Duitschland	Lydia Reimer

Gedichten

493	De Vlaamsche poëzie tusschen 1918—1941	André Demedts
500	De zanger van de nacht	Jan H. Eekhout
501	Noordlicht	Jan H. Eekhout

Liederenbundels

535	Het Nederl. straatlied	D. Wouters
536	Veluwsche liedjes	Jan v. Riemsdijk

Vaderlandsche Geschiedenis

564	Karel de Frank. De Groote?	F. J. Los
565	Het wapen der Ned. (broch)	C. Pama

Onze levensgebieden elders

591	Nederland in Frankrijk	H. v. Bijleveld
592	Naar Oostland (broch).	Dr. Joh. Theunisz.

Diversen

613	Das deutsche Landfrauen Buch	A. M. Koeppen
623	Onze houding en beweging	D. Rookmaaker
624	„Opdracht uitgevoerd" (broch)	Gezins- en Jeugdzorg Jaarbericht 1941—1942
626	Elk bedrijf een goed verblijf	Bas Bouwman

Romans

709	De vlam in de pan	Mr. A. Roothaert
742	Dauw over dorstig land	Rein Brouwer
741	Baljuw Badold	Hans Vendtier
743	De vlammende heide	Evert Zandstra
744	Boerenvolk	Jan Broersen
745	Het huis van Liljecrona	Selma Lagerlöf
746	Tusschen de sterren	Karin Larsen
747	Eira en de gevangene	Heinrich Eckmann
748	De roode lotusbloesems	Christoph Erik Ganter
749	It Heechhof (Friesch)	R. Brolsma
750	Jeugd	Ernest Claes
751	De familie Hernats	Felix Timmermans
752	Arbeidsmeisje's zomertijd	Herta Sellschopp
753	Warden, een koning	Jan H. Eekhout
754	Meisje	M. M. Stiemens—Hopman
755	„Ma"	J. Ammers—Küller
756	Die letzten Adler	Bengh Berg
757	Ruiters voor Zuid-Afrika	Hendrik Herse
758	Branding	Piet Bakker
759	De laatste Hansboer	Herman Löns
760	Prentenboek zonder prenten	Hans C. Andersen
761	Parade in den herfstnacht	Emile Buysse
762	De vreemde storm	Henri van Hoof
763	Het Hollandsche huis „Net Pas"	Olaf Björgvin
764	„Lest best"	F. v. d. Oever
765	De carrière van Nanne Vijn	K. Norel
766	De oogst	Stijn Streuvels
767	Het boek van klein broertje	Gustav av Geyerstam
768	Tinuske en het verbod	Rob Delsing.
769	Minneke Poes	Felix Timmermans
770	De Jeugd van Tyl Uilenspiegel	Raf. Verhulst
241	Moeder, vertel eens wat van Adolf Hitler!	Johanna Haarer

Het kan voorkomen dat wegens plaatsruimte een ngezonden verslag ingekort moet worden.

Verslagen moeten voor den eersten van iedere maand worden ingezonden aan de Redactie

JAARMARKT N.S.V.O. KRING 40. AMSTELVEEN, 2 EN 3 JULI 1943.

Onder groote belangstelling opende de Kringleidster kams.ke Grote 2 Juli jl. des middags 2 uur, b.g. Jaarmarkt.

Het droeve verscheiden van kams.ke Middel werd allereerst door allen herdacht.

Kams.ke Grote dankte voorts alle aanwezigen, waaronder ook Burgemeester Westendorff en diens echtgenoote, voor hun belangstelling en na tenslotte nog een woord van dank te hebben gericht tot alle werksters der N.S.V.O., door wier ijver deze Jaarmarkt tot stand kon komen, gaf zij het woord aan kam.ske Braun-Goudappel.

„Een groot deel van het Nederlandsche Volk gelooft aan sprookjes". Met deze door den Leider nog kortgeleden uitgesproken woorden, richtte kam.ske Braun zich tot de aanwezigen en vervolgde: „Maar hetgeen U hier in deze kamers straks bij Uw rondgang zult kunnen genieten en bewonderen, lijkt inderdaad op een sprookje. Dat iets dergelijks tot stand is kunnen komen in deze moeilijke tijden, moet toch een diepere oorzaak hebben en is volgens mij gelegen in het feit, dat in iedere Nationaal Socialistische Vrouw den wil en het verlangen leeft iets tot heil van haar Volk te kunnen bijdragen."

Spreekster besloot haar rede met een woord van opwekking tot volharding in den strijd, waarna allen zich verspreidden, ter bezichtiging der verschillende stands.

Aangezien wegens papierschaarschte dit verslag moet worden bekort, wordt volstaan met een opsomming van het gebodene. De tafels met handwerken en kleedingstukken vonden veel aftrek, terwijl de tafel voor de Moederdienst aller belangstelling had. De „Hulp en Bijstand" ontbrak evenmin. De jeugd kon zich vermaken met grabbelton en in de hengeltent, terwijl tenslotte ieders maag verkwikt kon worden aan de koffietent, waar koek, ijs en koffie verkrijgbaar was. De naam van de verlote pop was *Corrie*. Eenige andere verlotingen stijfden de kas.

Deze Jaarmarkt behoort hiermede weder tot het verleden, maar het groote succes is een aansporing, dit in 1944 nog te overtreffen.

A. v. M.

APELDOORN ZOEKT PADDESTOELEN!

't Was op één onzer Donderdagmiddag-bijeenkomsten, dat, terwijl we allen gezellig zaten te breien, het gesprek kwam op paddestoelen.

Waar wij op de Veluwe wel in één der centra van de paddestoelen wonen, waren er natuurlijk verschillende kameraadskes, die ze regelmatig gingen zoeken; anderen wilden het graag leeren en zoo werd besloten, den volgenden dag op stap te gaan. 't Was jammer, dat er zoo weinig kameraadskes waren, toen het plannetje gemaakt werd. Daardoor was het een klein clubje, dat Vrijdagmiddag bij elkaar kwam. Twee waren onder groote belangstelling met een tandem gekomen, wat werkelijk een prestatie was, daar ze het nog nooit gedaan hadden. De anderen waren op hun één-persoonsfiets.

Na een flinke trap den berg op kwamen we na een half uurtje bij het aardige theehuis, waar we onze fietsen zouden laten staan en ons even te goed deden aan een werkelijk heerlijk kopje koffie. Spoedig echter gingen we het bosch in, waar we maar steeds liepen te speuren, wie de eerste paddestoel zou vinden. Het duurde niet lang of een gejubel kondigde dat oogenblik aan. 't Waren wel kleintjes, maar dat hinderde niet. Spoedig hadden ook anderen wat gevonden. Daarna kwam echter een gedeelte, waar niets stond en toen verspreidden we ons. Al speurende en plukkende wandelden we den weg een heel eind op. 't Was er zoo heerlijk rustig. Een enkele wandelaar, die verbaasd keek naar die dwalende en bukkende en plukkende vrouwen, was alle verkeer. Aan alle kanten klonk gesjirp en gefluit van vogels en gezoem van insecten, terwijl het geraas der voortsnellende auto's op den hoofdweg zeer vaag te hooren was.

Plotseling kwam iemand tot de ontdekking, dat het hoog tijd was, om naar huis te gaan. We konden echter maar noode scheiden, want, 't is bijna altijd zoo, als men van plan is op te houden, begint het pas goed te worden. Telkens ziet men dan weer een geel kopje tusschen het groene mos, dikwijls zelfs verschillende bij elkaar. Voortdurend moesten we aangespoord worden, op te schieten. Tenslotte werd er afgesproken, allen op den weg te gaan loopen inplaats van tusschen de boomen. Even ging dit werkelijk heel vlot, maar als dan zoo'n geel puntje te zien was, wipte er weer gauw even één weg! Soms was het wel eens een vreemde paddestoel in den vorm nl. van een blaadje of steentje, dat door zijn gele kleur opviel. Dan kwam de ongehoorzame met een teleurgesteld gezicht terug, maar eindelijk waren we toch weer bij onze fietsen gekomen.

Nadat we onze tasschen en mandjes op de bagagedragers gebonden hadden, werd de terugtocht aanvaard. Nu ging het met een flink vaartje naar beneden.

Hoewel de oogst niet groot was, daar het meestal maar kleine exemplaren waren, vonden we allen, dat het een heerlijke middag was geweest. We hadden met volle teugen gezondheid ingeademd en namen nog een welkome aanvulling voor de maaltijden mee naar huis, en alles kosteloos aangeboden door onze prachtige vaderlandsche bosschen!

M. B.—H.

TENTOONSTELLING „HERLEVEND NEDERLAND".

Dinsdag 13 Juli trokken weer vele N.S.V.O.-sters uit alle deelen van Friesland op naar de hoofdstad. Ditmaal om gezamenlijk in de „Harmonie" de tentoonstelling „Herlevend Nederland" te bezichtigen.

Het openingswoord sprak kam.ske Tjallema, die allen welkom heette.

Een „hooge gast" was in ons midden, n.l. kam.ske Couzy.

Het vrouwenlied „Het hartvuur heilig" weerklonk uit volle borst. Ook werden enkele strijdliederen en Friesche zangen aangeheven.

Kam.ske Duursma las enkele Nat. Soc. gedichten, waaruit een frissche geest ademde: offeren voor Volk en Vaderland.

Het zangkoortje van Heerenveen liet enkele liederen hooren.

Kam.ske Couzy sprak vervolgens over het 2de Vrouwenlied: „Vrouwen in een strijdend volk". Een ieder, die waarlijk ernst maakt met het Nat. Soc. en de liederen niet gedachtenloos zingt, zal kunnen beseffen, welk een indruk deze rede maakte. Het doel van kam.ske Couzy om haar Friesche kam.skes iets mee te geven in het leven, is dan ook volkomen bereikt.

Kameraad Schuilenburg, vertelde een en ander over zijn werk, waarna een rondgang volgde om alles te bezichtigen.

Twee korte films vormden het slot van dezen leerzame middag.

Neêrlands Vrouwen, *sluit de rijen,*
Onze wil zij U een tolk;
Neêrlands Vrouwen, *sluit de rijen,*
Vrouwen in een strijdend Volk."

Blijft dus niet thuis, maar sluit mee de rijen.

2e DISTRICTSDAG FRIESLAND 24 JUNI 1943.

Op 24 Juni j.l. kwam in de „Groene Weide" te Leeuwarden de N.S.V.O. in Friesland voor de 2e Districtsdag bijeen.

Ruim 200 N.S.V.O.-sters vulden de zaal. Reeds dadelijk was de gezellige, vertrouwde sfeer van kameraadskes, echt onder elkaar, aanwezig. Men drukte oude bekenden de hand, zag weer eens kameraadskes, die op den 1en Districtsdag ontbraken. Men zag aan de gezichten, dat het vandaag een hoogtijdag was voor de Friesche N.S.V.O.sters. Was het wonder?

Niemand minder dan onze landelijke leidster, Mevrouw de Ruiter, was in ons midden en zou ons toespreken.

Om ± half 2 opende de Districtsleidster T. Geertsema-Krul de vergadering met het zingen van het Vrouwenlied, en heette allen van harte welkom, in 't bijzonder Mevrouw de Ruiter. Ook al kom je voor het eerst eens kijken, meteen voel je je na zoo'n welkomstwoord thuis.

Het koortje van Heerenveen maakte een beste beurt. Alle hulde aan de dirigente! Menig N.S.V.O.-ster benijdt haar dat muziektalent.

Zooals afgesproken was, zou iedere groep voor een bijdrage zorgen, hetzij ernst of luim, proza of poëzie. Ieder heeft zich goed van haar taak gekweten. Heerenveen voerde enkele volksdansen uit.

Mevrouw de Ruiter verscheen ± half 3 op het podium en sprak ons toe. Ze wees ons op de taak, die op ons als Nat. Soc. vrouwen, rustte en gaf ons weer iets mee op onzen verderen levensweg.

Vol moed, vol vertrouwen trokken allen om ruim 5 uur huiswaarts, gesterkt in het weten, dat onze strijd niet tevergeefsch zal zijn.

's-Gravenzande. *Kameraadschapsmiddag Kring Westland.* Op Woensdag 7 Juli hield Kring Westland van de N.S.V.O. een Kameraadschapsmiddag. Een zaal was daarvoor door de Duitsche Weermacht beschikbaar gesteld. Deze was in korten tijd aardig versierd en de tafel met zijn mooi bouquet bloemen bood een vriendelijken aanblik.

Het portret van de Leidster, Kams.ke de Ruiter, ontbrak daar natuurlijk niet aan. Vele Kameraadskes waren opgekomen, ofschoon er nog meer hadden kunnen zijn, maar door de slechte busverbindingen is het in ons mooie Westland bijna onmogelijk. De Kringleidster opende de vergadering, waarna het N.S.V.O.-lied gezongen werd.

Daarna trad als spreekster op kams.ke Storm van 's Gravesande. In een gloedvolle rede herinnerde de spreekster ons nogmaals aan de rede, welke onze Leider kort geleden gehouden heeft in den Dierentuin en wees ons op onzen plicht, welke wij heden in dezen moeilijken tijd te vervullen hebben en dat wij steeds eendrachtig en vol moed achter onzen Leider moeten staan, die als het ware onze gids is:

Het was jammer, dat de tijd zoo kort was, een uurtje langer was ons zeer aangenaam geweest. Daarna hebben we weer gezongen en een verkwikking gebruikt. Toen heeft een kam.ske een spreuk van den Leider beantwoord, welke ook nog door anderen werd beantwoord, waarna onze Districtsleidster, kam.ske De Liefde, ons ook nog eens op andere feiten gewezen heeft. Ook werden nog mooie gedichten voorgedragen, vooral van Kam.ske Colenbrander, wat ieders aandacht trok. De duetten van twee stormsters werden met gevoel gezongen. Ook moet ik nog vermelden, dat onze Kringleidster, Kam.ske Burgersdijk onze gemeente gaat verlaten. Wij danken haar voor alles, wat zij in de N.S.V.O. in 's-Gravenzande gedaan heeft. Dat het haar in haar nieuwe gemeente de Lier goed moge gaan. Wij blijven haar als Kringvrouw behouden.

Zoo was de tijd voor het vertrek weer daar en na een kort dankwoord van de Kringleidster gingen wij weer gesterkt huiswaarts. Ook onzen hartelijken dank aan onzen pianist Jo Mondt, die ons steeds belangeloos terzijde staat.

J. DE VRIES-VAN DIJK.

N.S.V.O. KRING MEERLANDEN. *Jaarmarkt Badhoevedorp een groot succes!* Woensdag 7 Juli; als wij in Badhoevedorp aankomen, is het even zoeken, waar de ingang is van het gymnastieklokaal van de Christelijke school, maar de vlag wijst ons den weg. De muziek speelt strijdliederen en de stemming is er al in. Verschillende kameraadskes van het Hoofdkwartier en District en Kring Meerlanden zijn aanwezig.

De Districtsleidster, kamske. J. H. de Gelder—Snijders, opende de Jaarmarkt door te zeggen, dat de Kring Meerlanden harde werksters bevat: „Nog ligt ons zoo goed in het geheugen, de mooie Jaarmarkt, die we in Aalsmeer bijwoonden en nu komt Badhoevedorp weer met een Jaarmarkt voor den dag. En dat in dezen tijd? Dat wil wat zeggen! Met hoeveel moeite en geduld, toewijding en zorg zulk werk tot stand komt, wordt misschien maar door weinigen beseft. Diegenen echter, die zich zelf met het werk hebben beziggehouden, weten, wat daaraan vastzit, weten, hoe moeilijk het is, om aan materiaal te komen, hoe elk draadje en lapje moet worden benut, maar ook hoe vindingrijk en handig sommige kameraadskes zijn en hoe kunstig er van iets ouds iets nieuws gemaakt wordt. Vele uren zijn er aan besteed, om dit alles voor elkaar te krijgen, uren van prettig samenwerken in de brei- en naaigroep, maar ook vele uren, die van den tijd, dien men zoo goed voor zichzelf kon gebruiken, zijn opgeofferd. Ik heb alle Jaarmarkten, die in ons District gehouden zijn, bijgewoond; ik heb de kameraadskes bewonderd, die er zoo hard voor gewerkt hadden, maar het heeft mij ook wel eens een teleurstelling gegeven, dat het altijd dezelfde kameraadskes zijn, op wie het werk neerkomt. Meestal is er een kleine kern, die geregeld opkomt, op wie men vast kan vertrouwen en aan deze kameraadskes laten de anderen maar heel gemakkelijk alles over. Wel willen zij meegenieten van wat de Jaarmarkt, van

alles, wat de N.S.V.O. haar biedt. Maar zelf meewerken en offeren doen zij niet. Deze kameraadskes zijn wel leden van de N.S.V.O., maar geen Nationaal-Socialisten. Wij allen zitten nog in vele opzichten aan het oude stelsel vast, maar laten wij dan tenminste toonen, dat het ons ernst is, om werkelijk goede Nat. Soc. te worden. En dat toonen we, door in de eerste plaats goede kameraadskes te zijn, door met elkander in groote kameraadschap samen te werken. Wij hebben allen onze fouten, laten we ze elkaar niet te zwaar aanrekenen. Wij hebben allen een eigen karakter, we zijn allen verschillend, en dat is ook goed, maar in een ding moeten we gelijk zijn, en dat is in den strijd voor ons ideaal. Vooral in dezen moeilijken tijd moeten we dat zijn, moeten we een aaneengesloten front vormen. Er is zooveel mooi werk voor ons te doen, maar het mooiste werk, en dat ook door den Leider op het oogenblik als het voornaamste beschouwd wordt, is wel de zorg voor de gezinnen van de frontsoldaten. Voor de kameraadskes, die haar mannen, haar zonen of verloofden moesten afstaan. Vooral deze vrouwen, die nu alleen staan in dezen voor ons allen zoo zwaren strijd, kunnen we niet goed genoeg zijn, moeten we goede kameraadskes zijn. De zorg voor deze vrouwen moet onzen dank zijn aan de frontstrijders, die hun leven inzetten, om ons tegen het Bolsjewisme te beschermen. De N.S.V.O. doet haar werk in stilte, zij timmert niet aan de wegen, daardoor zijn zoovelen nog onbekend met haar werk. Er is wel eens gezegd, dat we meer propaganda moeten maken, maar kameraadskes, ons werk, ons voorbeeld, onze levenshouding moet onze beste propaganda zijn. Ik hoop voor de kameraadskes, die voor deze Jaarmarkt gediend en geofferd hebben, dat de bezoekers vandaag en morgen ook weten te offeren en dat zij een groot succes mag worden".

Na de rede van de Districtsleidster kon met den verkoop een aanvang gemaakt worden. De tafels zien er keurig en verzorgd uit. Prachtige handwerken, onder- en bovenkleeding voor klein en groot, maar ook zelfgemaakte bontmutsjes en moffen trekken de aandacht. Een Jeugdstormster wandelde met een grooten hond op haar arm en verkocht loten à f 0.25 per stuk. De hond was door haar zelf vervaardigd van een zwarten schapenhuid. Een pracht-prestatie voor deze stormster, die toonde flink met den naald te kunnen werken. Ook een bruid en bruidegom waren aanwezig en dan niet te vergeten de tafel van de Moederdienst met een afd. Babyverzorging en knutselwerken en de afd. Volks- en Gezinshuishouding. Jammer, dat deze afd. alleen maar de kookboekjes en recepten verkocht en geen recepten zelf uitwerkte. Het had de belangstelling zeker verhoogd. De meeste aftrek vond het rad van avontuur. De bediening van Fortuna was in zeer goede handen en de kameraden wisten de plankjes steeds weer te plaatsen. De prijzen waren (dank zij de vrijgevendheid van vele kameraadskes) aantrekkelijk. De fruittafel deed ons watertanden. Juist in dezen tijd is fruit een luxe geworden. Weinig menschen kunnen er van profiteeren, maar dank zij den waarnemend Kring leider was er fruit in overvloed en kon iedereen smullen. Ook de eigengebakken koekjes en gebakjes zagen er heerlijk uit en waren spoedig uitverkocht. Een woord van dank is hier zeker op zijn plaats voor alle kameraadskes en kameraden, die tijd noch moeite hebben gespaard, deze Jaarmarkt tot een succes te maken. De bekroning van dezen arbeid of wel het batig saldo zal in „De Daad" bekend gemaakt worden.

Nog zij vermeld, dat de datum van de bruid en bruidegom 19 April is.

Er waren 7162 bruine boonen in de flesch en 11386 groene erwten. Het lot van den hond viel op no. 24. Beide kussens op 127 en de fruitmanden no. 1 op 47 en no. 2 op 69. De prijzen kunnen afgehaald worden bij de Groepsleidster, kam.ske Rebel, Sloterweg 163, Badhoevedorp.

J. P. V.-B.

KRING NOORDERKWARTIER EEN DAG OP STAP.

Het is voor den N.S.V.O. Kring Noorderkwartier den 7en Juli een prettige dag geweest.

Toen wij met den trein van 10 uur in Haarlem aankwamen, stonden daar op 't perron de kam.skes ons op te wachten.

Wij gingen toen onder de bekwame en prettige leiding van kam.ske Hofman een gedeelte van Haarlem bezichtigen. Noemen wij allereerst 't prachtige kerkgebouw, de St. Bavo, wat een rijk stuk werk van kunstsmeed- en schilderwerk en architectuur, enz.!

Zoo iets moet men zelf zien, want al ben je er nog zoo vol van, je kunt het niet over vertellen.

Heel veel hofjes zijn er ook in deze schoone stad, het één nog vroolijker dan het ander, oud- en nieuwbouw, maar allen fleurig goed verzorgd. In 't midden een kleurig en mooi aangelegd perk met bloemen, daaromheen snoezige kleine huisjes met vriendelijke bewoners en vroolijke bloemen voor de ramen.

Wij werden door een bewoonster ook genoodigd om binnen eens een kijkje te nemen.

Ook werden wij vaak door onze gastvrouw attent gemaakt op de vele en mooie gouds gevels en geveltegels, die door onze voorouders met een voor ons ongekende bekwaamheid en geduld zijn vervaardigd; hopenlijk zullen die prachtstukken na dezen oorlog allen worden gerestaureerd en weer opnieuw een sieraad zijn voor de Spaarnestad.

De maag begon nu ook te roepen om aandacht, dus naar de „Sierkan" en aan de stamppot, daarna de stad weer in, nu naar 't gedeelte waar de winkels zijn en dan met de lift naar den Daktuin van Vroom en Dreesmann met een vergezicht over de stad. Maar ja, er stond nog meer op program, n.m.l. een kopje thee drinken in 't N.S.V.O.-huis, dus tegen half 4 weer opgestapt.

Na een hartelijk welkomstwoord van de Kringleidster van Kennemerland Zuid dronken wij onze thee.

Wat zingen, wat praten over en weer en eens kijken op de klok, want die draaide door, en het was vijf uur, dus maar kalmpjes aan naar den trein. Onze Kringleidster dankte allen die hadden medegewerkt om ons een aangenamen, leerzamen en rustigen dag te bezorgen.

Kam.ske Hofman heeft aangeboden om een volgenden keer een ander gedeelte van Haarlem te laten zien, en dat werd met graagte aangenomen. Een prettige dag was ten einde, allen zijn behouden thuis gekomen en zullen nog vaak aan al dat leerzame en mooie, wat wij hebben gehoord en gezien met vreugde denken.

SCHIEDAM. *Verslag Kameraadschapsmiddag der onderkring „Overschie"*. Woensdagnamiddag te 2 uur opende kams.ke Hosman, de onderkringleidster van Overschie, een zeer goed geslaagden Kameraadschapsmiddag, welke in het Groepshuis gehouden werd. Van den aanvang af heerschte in de vriendelijk met bloemen versierde zaal een prettige, geanimeerde stemming, één der beste bewijzen van een goede leiding en hechte kameraadschap onder de leden en de genoodigde gasten.

Nadat door de onder-kringleidster allen hartelijk welkom waren geheeten, gaf zij het woord aan de 1e spreekster, kams.ke Schreuder van Rotterdam, die sprak over het onderwerp „Trouw". Een klein woord, maar groot en diep van inhoud en beteekenis, speciaal in deze tijden. Vooral hamerde de spreekster erop, dat wij trouw moesten zijn tegenover elkaar *nu* in dezen moeilijken tijd, zoodoende een stevigen band om onzen Leider vormend, daar hij het juist in dezen tijd zwaarder heeft dan wie ook. Hij weet zich gedragen door een machtige rij kameraden en kameraadskes, die in onverbrekelijke trouw aan hem gebonden zijn. Van de vroegste tijden af kennen wij den eed en de gelofte van trouw tegenover den Leider en Aanvoerders en zoo ook in het huwelijk en — trouw moet blijken! Na beëindiging van deze zeer behartigingswaard zijnde rede volgde een pauze, waarin een kop soep werd rondgediend, die de 2e spreekster, kams.ke Farinaux, Districtl. Volkshuishouding, had gekookt. De soep was heerlijk en kam.ske vertelde ons, hoe wij moesten koken en woekeren met datgene, wat wij heden nog in ruime mate kunnen bekomen. De ingredienten, om nog het beste wat wij krijgen kunnen ter tafel te brengen, moeten ten volle uitgebuit worden en het bewijs was door de aangeboden versnapering grondig geleverd. Door er het $^1/_3$ gedeelte van de groenten rauw bij te voegen bleven alle voor ons lichaam rijke vitaminen er geheel in. Ook liet dit kam.ske ons een zeer goede rauwkostschotel zien en proeven, die vooral voor de kinderen zeer aan te bevelen is.

Er werd vooral over dit onderwerp nog wat nagepraat, want de voedselvoorziening in de huishouding is van zeer groot belang. In een uitmuntende stemming werd dan ook door de Kringleidster kam.ske Baerveld, deze goed bezochte middag besloten. Wij konden van dezen middag veel goeds mee naar huis nemen.

G. VINKE-DE VRIES.
onder Kringl. Schiedam

NOORD-BRABANT MAAKT EEN BOOTTOCHT.

Op Woensdag 30 Juni vond de boottocht der N.S.V.O. plaats, voor het geheele district Noord-Brabant. Het doel was een bezoek aan Heusden en een gemeenschappelijk kersenfeest in een boomgaard te Wijk en Aalburg. Tegen 10 uur kwamen uit alle zes Kringen der N.S.V.O. met verschillende treinen de kameraadskes in Den Bosch aan en verzamelden zich op het Stationsplein. Behalve de betreffende Kringleidsters waren ook aanwezig de Districtsleidster van Noord-Brabant; de Landelijk vertegenwoordigster van afd. VII Hulp en Bijstand van Noord-Brabant en verder talrijke kameraadskes. In een goede stemming en onder het zingen van onze liederen begon de tocht met een wandeling naar de Veemarkthallen, waar een speciale boot met de N.S.V.O.-vlag in top gereed lag. Ieder had al gauw een plaatsje gevonden, zoodat we vrij vlug vertrokken. De boottocht op zichzelf was al een waar genoegen.

Na een zeer voorspoedigen tocht kwamen we in Heusden aan, waar we door den burgemeester (in uniform en met ambtsketen om) van de boot werden afgehaald. Daarna ging het in optocht naar het hotel „Het Wapen", waar alles voor een hartelijke ontvangst in orde was gemaakt. De zaal was versierd met de vlaggen der N.S.B. en de oranje, blanje bleu, en met verschillende planten. Allereerst nam de Districtsleidster, kameraadske Jonkers, het woord. Ze heette allen hartelijk welkom en was verheugd, dat zoovelen aan den tocht deelnamen. Juist door een gezamenlijken tocht wordt de geest van kameraadschap zoo versterkt, terwijl op deze manier ook velen in de gelegenheid worden gesteld eens een deel van Brabant te leeren kennen, waar zij anders niet zoo gemakkelijk toe komen. En Heusden is zeer zeker een bezoek waard; het is rijk aan historie en er valt veel te genieten. Zij bedankte den burgemeester voor zijn gastvrije ontvangst, wat de kameraadskes met een krachtig applaus bevestigden. Ook bracht zij dank aan de echtgenoote van den burgemeester, die met haar dochter aanwezig was. Verder dankte zij kameraadske Wilhelm voor haar komst en tenslotte kameraadske Op den Oordt voor het vele werk, dat zij verricht had om den tocht te organiseeren en goed te doen slagen. Zij hoopte, dat door het begrip van orde en discipline, dat onze kameraadskes kenden, de dag verder naar ieders genoegen zou verloopen en dat allen met een prettige herinnering aan dezen tocht terug zouden denken en voegde er tenslotte de wensch aan toe, dat we volgend jaar in de gelegenheid zouden zijn weer een gezamenlijken tocht te kunnen maken.

Daarna nam de burgemeester het woord. Het verheugde hem zeer, dat de kameraadskes in zoo'n grooten getale opgekomen waren en dat zij juist Heusden voor een bezoek hadden uitgekozen gaf hem een gevoel van trots en dankbaarheid. Want door zijn benoeming tot burgemeester van Heusden, dat vroeger zoo groot was geweest en nu nog zoo rijk aan historie was, gevoelde hij zich verplicht als Nationaal Socialist deze stad weer terug te brengen naar bloei en grootheid. En daarom was het hem een genoegen de N.S.V.O. te kunnen rondleiden, opdat de kameraadskes van Noord-Brabant ook deze stad leerden kennen. Met een driewerf Hou-Zee op onzen Leider eindigde kameraad Thomaes zijn rede; waarna een telegram werd gezonden aan den Leider en aan de Leidster der N.S.V.O. Daarna was er gelegenheid een maaltijd te gebruiken, waarbij ieder een kopje koffie of een fleschje limonade werd aangeboden. De rondgang in Heusden en het bezichtigen van het Stadhuis en de Kerk had alle belangstelling van de kameraadskes. Tot slot werden voor het stadhuis onze vrouwenliederen nog gezongen en ging het verder zingend weer naar de boot. Bij het vertrek werd de burgemeester nogmaals bedankt voor de hartelijke ontvangst en met vele Hou-Zees werd afscheid genomen van Heusden. Zoo ging het in vroolijke stemming naar Wijk en Aalburg; het vooruitzicht op de kersen lokte, en met vreugde werd de aanlegplaats begroet. Onze tocht naar den boomgaard had heel wat bekijks en sommige boeren uitten hun verontwaardiging, dat we met zooveel waren. De kameraad wachtte ons al bij zijn boomgaard op en leidde ons naar de plaats, waar voor ieder een pond kersen gereed stond en waar we heerlijk met z'n allen in het gras zaten te smullen. 't Was jammer, dat we door den beperkten tijd daar niet wat langer konden blijven. We hoorden de boot toeteren, en zoo begon al gauw onze terugtocht.

Toen we weer allen ons plaatsje op de boot hadden ingenomen, aanvaardden we den terugtocht, uitgeleide gedaan door verschillende kameraadskes daar uit de groep.

Onderweg liep de boot nog een keer vast, doordat het water zoo laag stond, dit veroorzaakte wel eenig oponthoud, maar toch kwamen we op tijd in den Bosch aan. Daar stond een auto van de Centrale keuken al met een eenpansmaaltijd gereed, 't eten werd aan boord gebracht en met een zeer smakelijke andijviestamppot met uienzuur werd de tocht besloten. Tot slot breng ik hier uit naam van alle kameraadskes nog een hartelijken dank voor de goede organisatie en aan de Districtsvertegenwoordigster van Hulp en Bijstand en aan de Kringleidsters, die dezen dag zoo voortreffelijk hebben doen slagen, zoodat zij voor ons allen steeds een aangename herinnering zal zijn.

J. T.

VERSLAG BOOTTOCHT VOOR MOEDERS EN VROUWEN VAN FRONTSTRIJDERS UIT NOORD-BRABANT.

Op 29 Juli vond de lang verbeide boottocht voor de moeders en vrouwen der Frontkameraden plaats. Als reeds zoo dikwijls was ook ditmaal de regeling en voorbereiding van dezen dag in handen der N.S.V.O. gesteld, terwijl Frontzorg het financieele gedeelte voor haar rekening nam. Alles verliep vlot en volgens program en zoo kwamen dan ongeveer 300 vrouwen uit het geheele district in Den Bosch bijeen, alwaar onder de leiding van de Districtsleidster der N.S.V.O., kameraadske Jonkers, de stoet zich naar de boot begaf. Ongeveer 11 uur klonk het sein van vertrek en konden allen genieten van het zoo bij uitstek Nederlandsch karakter van het voorbijtrekkende landschap.

De uiterwaarden en dijken langs de rivier waar het geurende hooi op hoppers stond of nog gespreid lag, werd afgewisseld door boerenhofsteden en zoo hier en daar een aardig boschtooneeltje of buitenplaats. De vriendelijke dorpjes met hun ranke torenspitsen en de hellende grintweg naar het Veer, het is alles ons zoo innig vertrouwd. Het schutten in de sluizen had ieders belangstelling en gaf tot vele vragen aanleiding. Dat N.S.V.O.- en strijdliederen vroolijk opklonken spreekt vanzelf. Als eerste pleisterplaats werd Heusden aangedaan waar de sympathieke burgemeester Kameraad Thomaes de boot reeds aan den steiger stond op te wachten en het gezelschap een officieele ontvangst bereidde. Vroolijk Hou-Zee geroep klonk over en weer toen de boot aanlegde. Vooraf gegaan door kameraad Thomaes, waarbij zijn echtgenoote zich inmiddels had aangesloten, ging het nu eerst naar hotel „Het Wapen van Amsterdam", waar het gezelschap in een in den trant der Beweging versierde zaal door burgemeester Thomaes werd ontvangen. Kameraadske Jonkers nam het woord en herdacht met zeer waardeerende woorden den plotseling overleden Kam. Hauptdienstleiter Dr. Schmidt, en wees op het

gevoelige verlies dat ook onze Beweging daardoor heeft geleden. Weer tot de dingen van allen dag terugkeerende, dankte de spreekster den burgemeester voor de gastvrijheid aan de kameraadskes verleend in het historische stadje Heusden. Ook dankte zij kameraadske Op den Oordt voor haar groot aandeel in het welslagen van dezen dag. Hierna gaf zij het woord aan den burgemeester, die vervolgens op de groote beteekenis van de stad Heusden in het verleden wees, die toen Den Bosch naar de kroon stak. Vele bouwwerken in het plaatsje wijzen daar nog op en spreker stelde zich voor met het gezelschap een rondgang door de gemeente te maken en het Raadhuis en de oude uit de 14e eeuw dateerende kerk te bezichtigen. Als bijzonderheid vermeldde de spreker dat met het vorderen der klokken het carillon uit de Raadhuistoren als ook de oude kerkklok voor de stad behouden zijn gebleven. Voorwaar een mooi succes voor kameraad Thomaes, wat ook de bevolking zeer heeft verheugd. Nadat aan allen een consumptie was verstrekt, ging het gezelschap onder leiding van kameraad Thomaes het Raadhuis bezichtigen. Het groote aantal deelnemers maakte, dat dit tot de benedenverdieping beperkt moest blijven. Allereerst dan viel bij het binnentreden der vestibule het mooie Stadswapen op, dat een spinnewiel voert en een groot marmeren tableau met de namen van de vroegere bestuursleden en notabelen der stad. Verder gaande konden wij mooie oude schilderijen bewonderen, waaronder een gezicht op de stad Heusden, zooals ze vroeger was. Het is verwonderlijk te zien, hoe weinig de aanblik der stad vanaf het water gezien, veranderd is. Zeer bezienswaardig is ook de oorkonde van het aloude schuttersgilde, die reeds meer dan 300 jaar oud is en den tand des tijds schitterend doorstaan heeft. Hij is met de hand vervaardigd en in een eveneens zeer gaaf gebleven schrijn gesloten. Ook de schutterspenningen-collectie is wellicht uniek in den lande.

Van het raadhuis ging het naar de oude kerk met het mooie orgel. In de kerk bevinden zich grafkelders van vele oude geslachten en een mooi uitgevoerde graftombe. Inmiddels werd het tijd voor vertrek, en uitgeleide gedaan door kameraad Thomaes en zijn echtgenoote ging het gezelschap weer aan boord. Een woord van dank aan kameraadske en kameraad Thomaes is hier wel op z'n plaats. Onder luid Hou-Zee-geroep koos de boot weer het ruime sop en koerste op Wijk en Aalburg aan, waar bij kameraad Van de Pol kersen zouden worden gegeten. Bij aankomst stonden de zakken reeds klaar en tegen omwisseling van de verstrekte bon kon iedereen zich te goed doen. Kameraadske Ouwerling, de Districtsvertegenwoordigster van Frontzorg, kwam hier nog even het gezelschap begroeten. Veel te vlug kwam de schipper waarschuwen, dat de tijd tot vertrek daar was. Zoo werd de terugtocht aanvaard en ging het op Den Bosch aan, waar een eenpansmaaltijd aan boord genuttigd zou worden. Alles klopte als een bus en allen lieten zich de stamppot van snijboonen met jus goed smaken. Daarna werd het tijd voor den trein. Door de goede zorgen der Ortskommandant te Breda was zoowel voor de heen- als voor de terugreis voor een gereserveerden wagon gezorgd, zoodat er voor ieder een zitplaats was. Vermeld mag nog worden, dat onze kameraad-persfotograaf zich duchtig geweerd heeft en menige foto zal daar binnenkort van getuigen. De N.S.V.O. en Frontzorg kunnen met voldoening op dezen geslaagden dag terug zien.

T. MULDER—v. GORKUM.

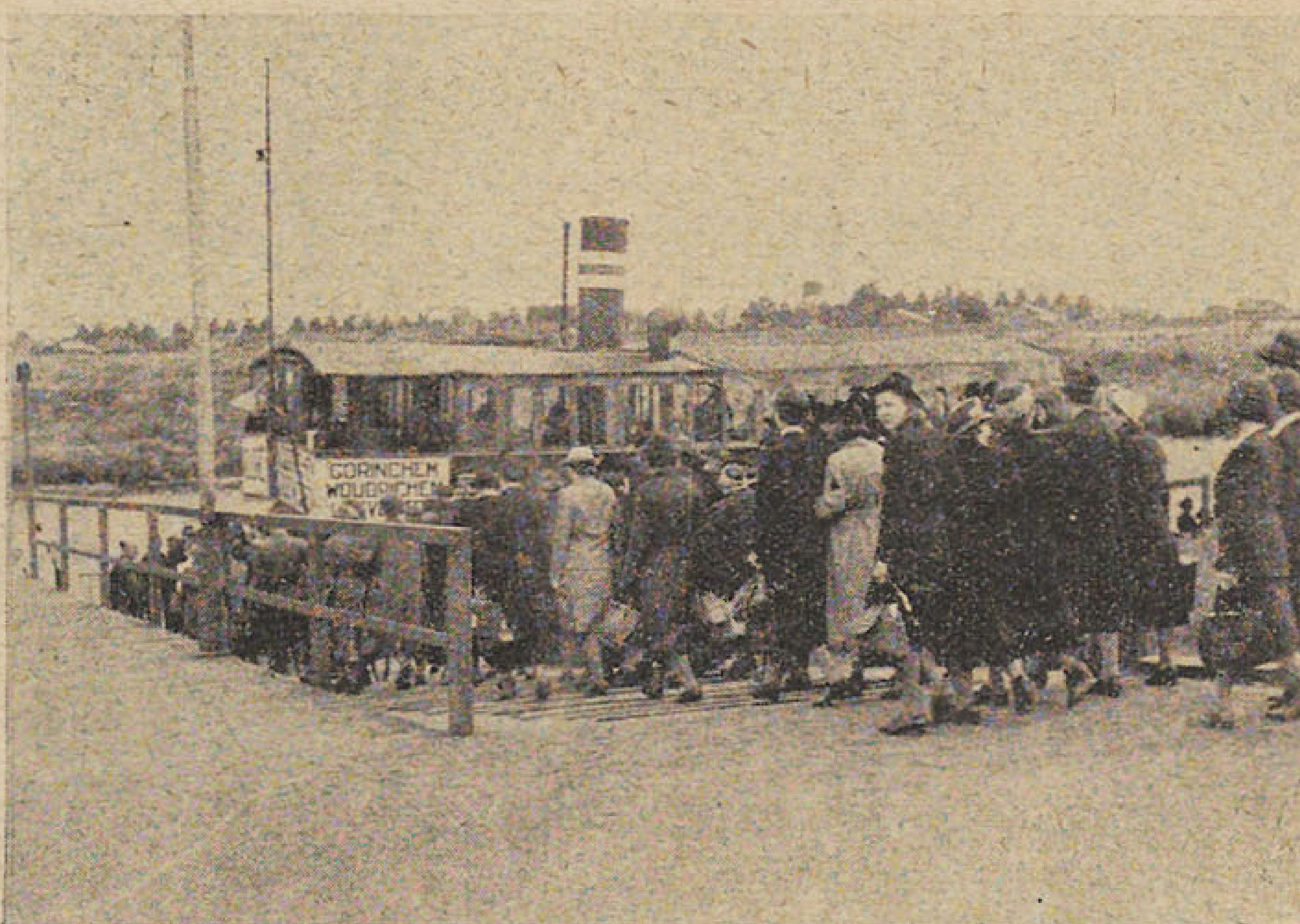

Foto's Fotodienst N.S.B.-Otto

Verantwoordelijk redactrice: J. Jansen-Van Balen, Amsterdam - Verantwoordelijk voor de advertenties: C. van Schaik, Amsterdam - Uitgeefster N.S.V.O., Utrecht - Drukker: N.V. Drukkerij v/h L. E. Bosch & Zoon, Utrecht - Verschijnt eenmaal per maand - Abonnementsprijs f 3.50 per jaar. Geen verkoop losse Nos. P. 1118/8